პროლეტარებო ეკვლა ქვეყნისა შეერთდით

წელიწადი მეორე

კომუნისტი

ს. კ. პ.
ცენტრ. და თბილისის კომი-ტეტის და სრულ. საძარ. მ., ბ., ფ.-არმ. და მატროსთა დეპუტატების საბჭოთა ცენტრალურ აღმასრულებელ კომიტეტის ორგანო.

რედაქცია: თბილისი, კრუზენშტეინის ქ. № 4.
მთავარი კანტორა: ტბილისი, რუსთაველის პრ., № 24 მე 2 სართული).

რედაქციის მიღება საქმისათვის ყოველდღე გარდა კვირა უქმეებისა დილის 9—2 ს. ტელეფონები: სარედაქციო კოლეგ. № 14—76 მდივნის № 19 საერ. №

ხელის მოწერის თვიური ფასი შემდეგია: პარტიულ ორგანიზაციებისა და პროფკავშირებისათვის მიტანით: ქალაქში—140 ათასი მანეთი, პროვინციაში—180 ათ. მ. ყველა დანარჩენ ხელის მომწერთათვის მიტანით: ქალაქში 200 ათ. მ. პროვინციაში 240 ათასი მ. განცხადება—10 ათ. მ. ნომპარელის სტრიქონი. სამგლოვიარო განცხადება 300 ათასი მ. ტელეფონის № კანტორისა № 5—43.

ტირაჟი 10,000 მან.
პროვინციაში 12,000 მან.

№ 114 კვირა, 21 მაისი 1922 წ. ყოველდღიური გაზეთი კვირა, 21 მაისი 1922 წ. № 114

ორშაბათს, ამა წლის 22 მაისს საღამოს 6 საათზე ზუბალოვის სახელობის სახალხო სახლის შენობაში შესდგება

თბილისის ქალაქის მუშათა და წითელ არმიელთა დეპუტატების საბჭოს პლენუმის სხდომა

საკითხის მნიშვნელოვანობის გამო თავის დროზე დასწრება ყველა წევრთათვის სავალდებულოა.

დღის წეს-რიგი: 1) მოხსენება კომუნალური მეურნეობის განყოფილების შესახებ. 2) მიმდინარე საკითხები.

მდივანი: **მესხი.**

სამშაბათს, 23 მაისს საღამოს 5 საათზე საქართველოს კომპარტიის თბილისის კომიტეტის ბინაზე შესდგება

საქართველოს კომპარტიის თბილისის კომიტეტის პლენუმის სხდომა

თბილისის კომიტეტის ყველა წევრების დასწრება სავალდებულოა.

თბილ. კომ. მდივანი **კახიანი.**
(2—1)

სამშაბათს, მაისის 23-ს საღამოს 6 საათზე შესდგება

სრულიად საქართველოს ცენტრალურ აღმასრულებელ კომიტეტის პრეზიდიუმის სხდომა

საქართველოს ცენტრალური აღმასრულებელ კომიტეტის მდივანი
თ. კალანდაძე.
(2—1)

მილიტარისტული ვაკხანალია

ჩვენი გაზეთის დღევანდელ ნომერში იბეჭდება ცნობები საომარი ტეხნიკის მიღწევათა შესახებ კაპიტალისტურ ქვეყნებში. ამ უკანასკნელ ორი სამი წლის განმავლობაში გამოიგონეს ისეთი საომარი საშუალებანი, რომლებთან შედარებით მსოფლიო ომში ნახმარი იარაღები მშვილდ-ისარის, საფანტის თოფის შთაბეჭდილებას ახდენენ. იმის მაგივრათ, რომ ადამიანის ნიჭი და ენერგია მოხმარდეს დანგრეულ მსოფლიო მეურნეობის აღორძინებას და კაცობრიობის კეთილდღეობის შექმნას, ბურჟუაზიის და მისი მეცნიერება-ტეხნოლოგიის შუმაობა მიმართულია ისეთი იარაღების და ნივთიერებათა გამოსაგონათ და აღმოსაჩენად, რომლებითაც უფრო ადვილად შეიძლება ხალხის ხოცვა-ჟლეტა და მისი სიმდიდრის განიავება. ასეთ გამოგონებებში ერთმანეთს ეკიდეკიან იმპერიალისტური ქვეყნები, საფრანგეთი და ამერიკა, ინგლისი და იაპონია და სხ.

ისინი აძლიერებენ შეიარაღებას, ამრავლებენ არმიებს, აშენებენ ახალ დრედნოუტებს და სხ. 1914 წლის 1 იანვრისათვის მთელ მსოფლიოში ითვლებოდა ხიშტ ქვეშ 7 მილიონი ჯარის კაცი; 1921 წლის იანვარში თოფი ეკავა 11 მილიონ ჯარისკაცს. ევროპიელ სახელმწიფოებში ყველაზე მეტი მრავალრიცხოვანი ჯარი აკავს მსოფლიო კონტრ რევოლიუციის მთავარ ბურჯს - საფრანგეთს—1922 წლის 1 იანვრისათვის მისი ჯარი უდრიდა 880,000 კაცს, შემდეგი ადგილი უკავია ინგლისს,—ამავე დროისათვის აკავდა 740,000 ჯარისკაცი, შერე მისდევენ პოლონეთი—500,000 ჯარის კაცი, იტალია—350,000 ჯარის კაცი და სხ.

ხმელეთის არმიის გამრავლებასთან ერთად აძლიერებენ საომარ ფლოტს.

ამ მხრივ ფრიად დამახასიათებელია რადიოთი გადმოცემული უკანასკნელი ცნობა: ინგლისში ჩემბერლენს განუცხადებია თემთა პალატაში, რომ სამხედრო წონასწორობა ზღვაზე, დამყარებული ვაშინგტონში, დარღვეულია იაპონიის მიერ ზედრედნოუტის აშენებით. ამ წონასწორობის აღსადგენად შეერთებული შტატები იძულებულნი არიან შეაკვსონ თავისი ფლოტი კიდევ ორი სამხედრო გემით ახალ ტიპისა და დიდ ბრიტანეთმაც უნდა ააშენოს ორი ახალი გემი. ცხადია, იაპონიაც და სხვებიც შეეცდებიან საპასუხოდ კიდევ ახალი გემების აშენებას და ასე დაუსრულებლივ.

შეიარაღებისათვის ეს სახელმწიფოები ხარჯავენ უამრავ მატერიალურ საშუალებებს და ფულს.

1914 წელში შ. შტატების სამხედრო ხარჯი შეადგენდა 49 მილ. გირ. სტერლინგს, 1920 წელში მისი სამხედრო ბიუჯეტი უდრიდა 501 მილ. გირ. სტერლინგს; ამავე ხნის განმავლობაში ინგლისის სამხედრო დასავალი გაიზარდა უფრო მეტად, ვინემ სამჯერ—1914 წ.—77 მილ. გ. სტ., ხოლო 1920 წ.—230 მილ. გირ. სტ. ასევე გადიდდა სამხედრო ხარჯი საფრანგეთის და იაპონიის.

და ეს ხდება მაშინ, როცა კაპიტალისტური ქვეყნები განიცდიან უდიდეს სამრეწველო კრიზისს, მათი მეურნეობა ძირიანად შერყეულია, მშრომელი მასსები გაღატაკებულია, უმუშევრობა მძვინვარებს.

ეს გარემოება ნათლად მოწმობს, რომ ჩვენ ახალ, უფრო საშინელ მსოფლიო ომის მოლოდინში უნდა ვიმყოფებოდეთ. ცხადია, დასრულებულმა მსოფლიო ომმა ვერ გადასწყვიტა ვერც ერთი მნიშვნელოვანი სადავო საკითხი, ვერ მოსპო ის მიზეზები, რომლებმაც ეს ომი გამოიწვიეს, როგორც ამაზე თვალთმაქცურად ლაყბობდნენ ბურჟუაზიის იდეოლოგები და მათი დამხმარე ყვითელი ინტერნაციონალის ბელადები. პირიქით, ამ ომმა უფრო დახლართა საერთაშორისო მდგომარეობა, უფრო გაღრმავა წინააღმდეგობა მსოფლიოში მომქმედ ძალთა შორის. განვლილმა ომმა სულ ერთიანად დაარღვია ის მოჩვენებითი წონასწორობაც, რომელსაც ადგილი ჰქონდა 1914 წლამდე. ყოველ სახელმწიფოს ეშინია ერთი მეორის. ამასთან ყოველი იმპერიალისტურ სახელმწიფო ძველებურათ მადა აშლილია, იგი ცდილობს გაფართოვებას და მოლიანად დაკმაყოფილებას სხვის ხარჯზე.

და აი ეს სახელმწიფოები ისევ ძველი მეთოდით, იარაღის საშვალებით ლამობენ „წონასწორობის“ აღდგენას ან სადაოთ მიჩნეულ საკითხების გადაჭრას. და ამიტომაც ისინი ასე გაშმაგებით ემზადებიან მომავალი ომისათვის.

მსოფლიო ბურჟუაზია ისევ ემზადება ახალი უბედურება დაატეხოს მშრომელ მასებს.

სად არის გამოსავალი?

მსოფლიო მცარცველების ასეთ სამზადისთან პარალელურად იწარმოებს სხვა გვარი სამზადისიც: საერთაშორისო პროლეტარიატს არ სძინავს, იგი ნათლად ხედავს ექსპლოატატორთა კლასის ამ დანაშაულებრივი მოქმედებას. თვითონ ირაზზება, მობილიზაციას უშვება თავის ძალებს, ერთიანი ფრონტით ცდილობს გაიალაშქროს მის წინააღმდეგ.

მეორე მხრივ საბჭოთა რესპუბლიკების გამარჯვებული პროლეტარიატი და მისი წითელი არმია ფხიზლად დგას სადარაჯოზე და მზად არის ეკვეთოს მტერს, თუ ის გაბედავს და მშრომელი ხალხის სისხლის დაღვრას მოიწყურვებს.

საბჭოთა რესპუბლიკების სიმტკიცე, წითელი არმიის სიმძლავრე, ყველა ქვეყნის მშრომელი მასსების დარაზმვა, საყოველთაო სამოქალაქო ომი იმპერიალისტურ ომის ნაცვლად და დამხობა ბურჟუაზიისა—აი ის გზა და საშუალება, რომლითაც ჩვენ ავიცილებთ ახალ ხოცვა-ჟლეტას, რომელსაც გვიმზადებენ მსოფლიო მცარცველები.

ზაქარიას იუბილე

ქართველ მწერალთა ჯგუფები დღეს ზაქარიას იუბილეს იხდიან: ქართველი მშრომელი ხალხი სულითა და გულით ამ იუბილეს თანაზიარია.

ეს კი იმას ნიშნავს, რომ ქართველი მშრომელი ხალხი კულტურის იმ სიმაღლეზეა ასული, რომ ის უყურადღებოთ არ ტოვებს ისეთ თავის მოამაგეს და მოღვაწეს, როგორიც არის ზაქარია ჭიჭინაძე.

სადღესასწაულო სახითა და ზეიმით გულწრფელ მადლობასა და პატივისცემას მიუძღვნის დღეს მას იგი.

ჩვენში ყველამ, ვისაც კი ქართული წიგნი წაუკითხავს, იცის, თუ ვინ არის ზაქარია ჭიჭინაძე.

მაგრამ ბევრს კარგათ არ ესმის, თუ რატომ არის პატივსაცემი ის და რა მნიშვნელობა აქვს მის ნაშრომს ქართველი მშრომელი ხალხისათვის.

ყველა ის „წმიდა მამები“, ყველა „დიდებული მგოსნები“, ყველა „თავადდებული მამულიშვილები“, რომლებიც ქართული კულტურის ასპარეზზე ისე სახელოვანათ იღვწოდნენ წარსულში, გაბატონებულ წოდებას და მმართველ წრეებს ეკუთვნოდნენ და ამნაირათ ყველა ისინი უადრესათ მხოლოთ თავისი კლასის კულტურას ჰქონდენ..

აქ ამ ასპარეზზე მშრომელი ხალხის წარმომადგენლები არსადა სჩანდენ. ასე იყო ყველგან, ასე იყო ჩვენშიაც.

მაგრამ ბატონყმობის გადავარდნის შემდეგ დადგა პირობები ჩვენშიაც, რომ კულტურულ შემოქმედებაში მშრომელი ხალხის წარმომადგენლებსაც მონაწილეობა მიეღოთ, და აი მართლაც ქართული კულტურის ასპარეზზე ზაქარია ჭიჭინაძის სახით ჩვენ პირველათ ვხედავთ ქართველი მშრომელი ხალხის შვილს.

ის, შვილი თბილისში გადმოსახლებული რაჭველი გლეხისა, გამოდის „უბრალო წრიდან“, ქუჩიდან და 1872 წელს პირველი ბედავს და სამწერლო კალამს ხელს ჰკიდებს: ორმოცდაათი წლის განმავლობაში, მას ეს კალამი ხელიდან ერთხელაც არ გაუგდია.

კალმით და წიგნით ბრძოლა, აი როგორი იარაღი აირჩია მან პირველმა, როგორც შრომის შვილმა.

ის მაშინ ერთ-ერთი იყო ამ წრიდან გამოსული და მას გარს ერტყენ მხოლოთ „პატრიოტ“ ინტელიგენტური წრეები; ამიტომ საკვირველი არაა, თუ მან მარტოთ მარტომ მუშათა კლასის იდეოლოგიისაკენ საბოლოოთ გზა ვერ გაიკვლია.

საკვირველი და პატივსაცემი ისაა, რომ მან შესძლო და აღღო აღო თავისი დროის სოციალურ მოთხოვნილებას—მუშათა წრეებში სოციალისტური იდეების შეტანას! მთელი ათი წელიწადი იმოღვაწა მან ამ ნიადაგზე და დღესაც ბევრნი არიან ჩვენ შორის ისეთები, რომელთაც პირველათ ზაქარიას დახმარებით და მეოხებით შეისწავლეს სოციალიზმის ანბანი!

აი ეს არის უდიდესი მისი დამსახურება!

ზაქარია არა მარტო იმითია პირველი მაგალითი, რომ ის პირველი გამოვიდა მშრომელთა წრიდან და ახალ კულტურულ ასპარეზზე მოღვაწეობა დაიწყო.

არა, ის იმითაც სამაგალითოა, რომ მან თავისი სისტემატიური დაუღალავი მუშაობით ნათლათ დაგვმტკიცა შემდეგი: წინათ თუ საერთოთ ქართველ კაცს შესწევდა კულტურული ძალა თავი გამოეჩინა „მარტვილობაში“, თავი შეეწირა „სარწმუნოებისა და სჯულისათვის“, თუ მას შეეძლო „დაეტოვებია დედა და მამა, ცოლი და შვილი, რომ შედგომოდა ქრისტეს“, **ახლაც, ახალ დროშიც** შესძლებია მას (ქართველს) ერთი კულტურული საქმისათვის, იდეისათვის „მარტვილობა“, თავგანწირვა, სისტემატიური მუშაობა, ერთი აზრით გატაცება, ერთი საქმის თავდადებული სიყვარული.

ზაქარიამ თავისი ცხოვრების მიზნათ **ქართული წიგნის** სამსახური დაისახა და ის ამ საქმეს დღემდე თავგანწირულათ ასრულებს. ორმოცდაათი წლის განმავლობაში არ ყოფილა არც ერთი შემთხვევა ერთი წუთითაც შეეწყვიტოს მას ქართულ წიგნზე ზრუნვა, მის გასავრცელებლათ მუშაობა.

ის ნამდვილი ფანატიკოსი, „მართლმორწმუნე“ არის ამ საქმის. ის ყველაფერს ივიწყებს ამის თვის: ის არ ფიქრობს სიმდიდრის მოხვეჭას, მაშინ როდესაც მას ამისი შემთხვევა ეძლევა, ის არ ფიქრობს ოჯახურ ცხოვრებაზე, მაშინ როდესაც მას შეეძლო ოჯახური ბედნიერებით დამტკბარიყო, ის ერთ წუთსაც არ ისვენებს და განცხრომას არ ეძლევა, მაშინ როდესაც მას ხშირათ შემთხვევა ჰქონია ამ მხრით დაკმაყოფილებულიყო.

მისი მთელი არსება ამ ორმოცდაათი წლის განმავლობაში ერთიანათ ჩანთქმული იყო ქართული წიგნზე ზრუნვით და მუშაობით.

ქართული წიგნი კი ისე ვით სიტყვიერი პროპაგანდა-აგიტაცია საუკეთესო იარაღია ქართველი **მშრომელი ხალხის გათვითცნობიერებისათვის.**

ქართული წიგნის სიყვარული, ეს მთავარი პირობაა, რომ ქართველი მუშა ხალხი კლასობრივათ შეგნებული და მომზადებული შევიდეს საერთაშორისო მებრძოლი პროლეტარიატის ბანაკში, რომ მან ამ ბანაკიდან მსოფლიო პროლეტარიატთან ერთათ კულტურულ სფეროშიაც მოწინააღმდეგე კლასის იდეოლოგიის წინააღმდეგ გმირული ბრძოლა გააჩაღოს.

ქართველი მუშა ხალხის კულტურულ პროლეტარული ბრძოლა ქართული წიგნის საშუალებათ შეიძლება და რადგან აი ამ **წიგნს** ემსახურა ორმოცდა ათი წლის განმავლობაში ზაქარია ჭიჭინაძე, ამიტომ არის ის მუშათა კლასის მხრით უღრმესი პატივისცემის და მადლობის ღირსი.

ამნაირათ მშრომელი ხალხის წინაშე, როგორც მშრომელი ხალხის შვილს მას ორგვარი ღვაწლი მიუძღვის: ერთი საერთო ქართული წიგნის ჩვენში შექმნა და მისი ფართეთ გავრცელება, ხოლო მეორე ზოგი სოციალისტური აზრების მუშა-ხელოსანთა წრეებში პირველათ შეტანა.

ამას გარდა საქართველოს სოციალისტური ინტელიგენცია, განურჩევლათ ეროვნებისა და მიმართულებისა დიდი მადლიერი უნდა იყოს ზაქარია ჭიჭინაძის, ვინაიდან საქართველოში ის ერთათ ერთი ბუკინისტი იყო, რომელთანაც თითქმის მუქთათ იშოვებოდა ყოველნაირი სოციალისტური ლეგალური და არა ლეგალური ლიტერატურა.

ზაქარია ყოველთვის უანგარო და თავდადებული დამხმარე იყო როგორც მათი პირადათ ისე იმ საქმისაც, რომელსაც ისინი ემსახურებოდენ.

რევოლიუციური მოძრაობის პირველ აღორძინების ხანაში და ხშირათ შემდეგშიაც ზაქარია ხელშემწყობის და დამხმარეს როლს ასრულებდა.

რევოლიუციური მუშათა კლასი არ ივიწყებს არავის, ვისაც კი პროლეტარულ რევოლიუციასთან რაიმე კავშირი აქვს და მით უფრო ის არ დაივიწყებს ზაქარიას, რომელიც საქართველოს თითქმის ყველა რევოლიუციონერების „ძველ ძეგობრათ“ ითვლება და რომელსაც ბევრ რევოლიუციურ საქმეში პირადათაც მონაწილეობა მიუღია.

ამიტომ დღეს, ნის იუბილეს გადახდის ჟამს ჩვენ მიუძღვნით მას გულწრფელ სალამს და ვუსურვებთ მრავალ-ჟამიერ სიცოცხლეს!

ხოლო თვით ზაქარიას დღეს შეუძლია ასეთივე გულწრფელობით გვითხრას მისივე წიგნაკში მის მიერვე მოყვანილი ივანე კერესელიძის შემდეგი სიტყვები: **„ახე იყო მაშინ და მადლობა ღმერთს, რომ იმ ბნელ დროეის ხანაველმა ამ ახალი დროის ხანაებსაც მოვეხწარ და დღეს, გინდ მოვკდე, მე ის ჯავრი აღარ ჩამყვება, რაც წინათ სხვებსაც და მეც მაწუხებდა და მადარდებდა“!!**

რაჟდენ კალაძე.

ფითელი პრესა

„ოთხი სოციალიზმის პარტიები“.

ლაპარაკია მენშევიკებზე და ესერებზე, რომელთა სისუსტე და პოლიტიკურ დაკნინებაზე სწერს მოსკოვის „პრავდა“-ში **ამხ. ტროცკი.** ეს უილაჯობა მათი აშკარა შეიქნა სხვათა შორის წლევანდელი პირველი მაისის დღესასწაულის დღეს, რომელიც, მიუხედავათ მათი მუშებისადმი მოწოდებისა, არ მიიღოთ მონაწილეობა მანიფესტაციებში, ჩატარდა ისეთი არა ჩვეულებრივი სიძლიერით, რომ განცვიფრებაში მოიყვანა თვით საზღვარ-გარეთელი ჩვენი მტრული ორგანიზაციების წარმომადგენლებიც. როგორი იყო ეს შთაბეჭდილება, მკითხველს შეუძლია განსაჯოს იმ დეპეშის მიხედვითაც, რომელიც გაუგზავნა ლონდონის გაზეთ „დეილი ჰერალდს“ მოსკოვიდან ყვითელ პროფკავშირების ინტერნაციონალის წარმომადგენელმა ოგრედიმ. (ის. „კომუნისტი“ № 110).

ამხ. ტროცკი ეხება ამ პარტიების სისუსტეს და აყენებს კითხვას იმის შესახებ, მოხდეს თუ არა „ლეგალიზაცია ამ სისუტის“ ე. ი. მუშათა რევოლიუციის წინააღმდეგ სამკვდრო-სასიცოცხლო ბრძოლაში ჩაბმული პარტიების, ესერების და მენშევიკების?

„საჭიროა—ამბობს ავტორი—ამ კითხვაზეედაც გავსცეთ სრულიად გარკვეული პასუხი. პირველი მაისის დღესასწაულს რომ მთელ ქვეყნიერებაზე ერთნაირი ხასიათი ჰქონდეს, არ დაისმებოდა თვით კითხვაც რეპრესიების შესახებ. იგივე მდგომარეობა იქნებოდა, რომ რუსეთის გარდა სხვა ქვეყანა არ არსებულიყო. მაგრამ, მშრომელები ხომ სწორეთ იმიტომ გამოვიდნენ ასეთი ერთსულოვანებით მოსკოვის, პეტროგრადის, ხარკოვის, კიევის და სხვ. ქუჩებზე, რომ მათ მეტი სიცხადით შეიგრძნეს გენუის ამბების გამო თავისი მუშურ-გლეხური რუსეთი, რომელიც დაპირისპირებულია ოთხ ათეულ ბურჟუაზიულ სახელმწიფოების წინააღმდეგ. რუსეთის ფარგლებში მენშევიკები და ესერები უბადრუკ ძალას წარმოადგენენ. მაგრამ საერთაშორისო მასტაბით ძალთა განწყობილება სხვანაირია, რადგან ყველგან ევროპაში და მთელ ქვეყნიერებაზე სახელმწიფო ძალა უფლება ხელთ უპყრია ბურჟუაზიას, ხოლო მენშევიზმი არის მისი **გადამცემი (передаточный) პოლიტიკური მექანიზმი.**

რუსული მენშევიზმი უძლურია, მაგრამ ის არის აზარმაცი, დასაყრდნობი, ჯერ კიდევ ძლიერი სისტემის, რომლის მამოძრავებელ ძალას შეადგენს პარიზის, ლონდონის და ნიუ-იორკის ბირჟები. ეს არა ჩვეულებრივი სიცხადით გამოაშკარავდა საქართველოს მაგალითზე. მენშევიკებმა ვანდერველდეს ხელმძღვანელობით მოითხოვეს არც მეტი არც ნაკლები—მენშევიკური საქართველოს აღდგენა. საფრანგეთის პოლიტიკური მეგავშეებიდან ყველაზე უფრო რეაქციონურმა ბ. ბარტუმ, მოითხოვა დაეშვათ გენუის კონფერენციაზე საქართველოს ყოფილი მთავრობა. იმავე ბარტუს სათადარიგოთ ყავს ვრანგელის ჯარის დარჩენილი ნაწილები იმ შემთხვევისთვის, თუ საჭირო შეიქნებოდა დენანტი კავკასიაში. ყოველივე ამას კი საფუძვლათ ის უდევს, რომ ბირჟა კავკასიის ნავთს ეპოტინება.

ნაციონალურ ფარგლებში მენშევიკები უძლური არიან, მაგრამ კაპიტალისტური რკალით შემორტყმის პირობებში ისინი იყვნენ და არიან დღესაც კბილებამდი შეიარაღებული იმპერიალიზმის ნახევრათ პოლიტიკური, ნახევრათ სამხედრო აგენტურა...

ამხ. ტროცკის ამ შესანიშნავ განმარტებას მენშევიკ ესერების როლის შესახებ საბჭოთა რესპუბლიკების (და მათ შორის ჩვენისაც) საერთაშორისო მდგომარეობის პირობებში, კომენტარიები აღარ ესაჭიროება.

***

რუსეთ-გერმანიის ხელშეკრულება.

გაზ. „ეკონომიჩესკაია ჟიზნ“ არჩევს რაპალლოში დადებულ ხელშეკრულების მნიშვნელობას.

„საერთაშორისო მდგომარეობა დღეს ისეთია, რომ გერმანიისათვის გახსნილია გზა რუსეთისაკენ და მისგან იქნება აწი დამოკიდებული შესძლებს თუ არა მოიხმაროს ის გამოსადეგათ ორივე მხარესთვის. როგორაც არ უნდა იყოს დაღარიბებული გერმანია, ის მაინც შესძლებს კიდევ, თუმცა უფრო ნაკლებათ, ვინემ 1918 წელში, გამოიყენოს თავისი საწარმოო აპარატი და მიიღოს აქტიური მონაწილეობა რუსეთის მეურნეობის აღდგენაში, სხვათაშორის თავის გაღარიბების პროცესის შესაჩერებლათ. ამისთვის კი საჭიროა, რომ გერმანია ერთხელ და საშუდამოთ გამოეთხოვოს იმ აზრს, რომელიც ჩაუჩურჩულეს მას მისმა კეთილის მსურველმა ინგლისელმა მეგობრებმა ამის შესახებ, რომ მან რუსეთის სიმდიდრით გადაიხადოს სარეპარაციო ვალები.

რუსეთისთვის მხოლოთ იმ შემთხვევაში წარმოადგენს ინტერესს სავაჭრო დამოკიდებულება გერმანიასთან, თუ შესაძლებელი იქნება მოვიზიდოთ მისი საწარმოო კაპიტალი, მისი ტეხნიკური ძალები მრეწველობის ცენტრების გამოსაბრუნებლათ, ნედლეულობის დასამუშავებლათ და მის საექსპორტოთ. თუ ინგლისი დაინტერესებულია იმაში, რომ რუსეთმა რაც შეიძლება მალე მოახერხოს პურის გაზიდვა საზღვარ-გარეთ და ამით დასცეს მისი ფასი მსოფლიო ბაზარზე, მაგიერათ გერმანია დაინტერესებულია სხვა ნედლეულობის გაზიდვაში და საშინაო ბაზრის გაფართოებაში, რაც შეუძლებელია სოფლის მეურნეობის გაუმჯობესების, ტრანსპორტის აღდგენის და მრეწველობის აღორძინების გარეშე“...

„მოვიდოგა ქვეყანასა ზედა და კაცთა-მოძრის სათნოებაჲ“

(ძღვნათ „უკანასკნელი ომის“ იდეოლოგებს)

ნგრევა-განადგურების ახალი ტეხნიკა

1914—1918 წ. ომი.

ნგრევა-განადგურების ტეხნიკის გავითარებას ჯერ არას დროს არ უვლია ისეთი სისწრაფით, როგორც ეს მოხდა მსოფლიო ომის დროს. დამგლეჯი ტყვიები, ხელის ყუმბარები, სხვა და სხვა სისტემის ტყვიამფრქვეველები და თოფები, 42-სანტიმეტრიანი ზარბაზნები 62 ფუთიან „ჩემოდნებით“, რომლებიც ურტყამენ ნიშანში 15 ვერსის მანძილზე. ჰაეროვან ნიშნებში სასროლი საზენიტო იარაღები. 100 ვერსის სიშორეზე მაროლელი განთქმული ზარბაზანი „კოლოსსალ“, რომელიც ცეცხლში აყენებდა პარიზის მშვიდობიან მცხოვრებთ. ფოლადის, ქვის და რკინის შენობების სანგრევი, ჯავშნის მხვრეტი ტყვიები, ფუგასის და გამგლეჯი ტყვიები, რომელთა წყალობით რკინა ბეტონის შენობები ნანგრევების ხროვად იქცეოდნენ.

ჯავშნიანი მატარებლები და ავტომობილები, რომლებიც სცელავდენ ხალხს, როგორც ბალახს. მხრჩოლავი შხამიანი ლაზები. ცეცხლმომკიდებელი სითხეები და ახთებული ნავთი, რომელთა საშუალებითაც ადამიანები ცოცხალ ჩირაღდნებად ინთებოდენ. საზღვაო დრედნოუტები, ჯავშნიანი კრეისერები შორს მსროლელ მანქანებით, რომლების ერთი გასროლა ასამარებდა ხალხს ათასობით. მოძრავი მინებით გამართული წყალ ქვეშა ნავები, რომლებითაც „პატიოსნურად“ სარგებლობდენ არამც თუ სამხედრო, არამედ სამოქალაქო გემებიც კი.

ჰაეროპლანები, დირიჟაბლები, ცეპელინები, რომლებიც ზემოდან ანადგურებდენ ჯარს, სამხედრო ქონებას და მშვიდობიან მცხოვრებლებით დასახლებულ ადგილებს და ბოლოს ტანკების ტეხნიკა, რომელიც ყოველივეს სრესს და ანადგურებს თავის გზაზე.

ასეთი არის მე-20 საუკუნის ცივილიზაციის აყვავება; აქ გამოაშკარავა მთელი თავისი ძალა და სიტურფე „ბრძნულად“ გამეფებულმა კაპიტალიზმმა.

ის აწარმოებდა ბრძოლას მიწაზედ და მიწის ქვეშ (სამინო თხრილებიმოწინააღმდეგის ბანაკის ასაფეთქებლათ), წყალზედ (დრედნოუტები და კრეისერები) და წყალქვეშა (წყალქვეშა ნავები და თვითმოძრავი მინები) და ჰაერში, ის თამამათ ფლანგავდა სიკვდილსა და ნგრევა-განადგურებისათვის მშრომელთა ოფლით შეკნილ ქონებას.

1919—1922 წ.წ. სამხედრო ტეხნიკა

დასრულდა მსოფლიო ომი, სისხლში და ცრემლებში მცურავ ევროპას, ჯერ ისევ არ მოესწრო დაჭრილ და დახოცილ მეომართა რიცხვის გამოანგარიშება, და იმ საშინელი ზარალის რაოდენობის გამორკვევა, რომელიც გამოიწვია ამ არაჩვეულებრივმა მხეცურ ომმა, რომ ტეხნიკის ჰორიზონტზე უკვე გამოჩნდენ ახალი, საზარელი სიკვდილის მფრქვეველი მანქანები, რომლებთან შედარებით იმპერიალისტურ ხოცვა-ჟლეტის იარაღები უბრალო საბავშვო გასართობი ეგონება კაცს.

1) **არტილერია და ტანკები.** მსოფლიო ომის გამოცდილებამ, სხვა და სხვა კალიბრის და ტიპის იარაღების და ყუმბარების შესწავლამ და არტილერიისთვის მექანიურ მიმზიდველობის ახალ საშუალებების აღმოჩენამ შეძლება მისცა „თავისუფალ“ ამერიკის კაპიტალისტურ შემოქმედებას ამერიკის არტილერია გაეუმჯობესებინა უაღრესობამდე.

რესპუბლიკანური საფრანგეთი და კონსტიტუციონური ბრიტანეთიც ყოველივე ენერგიასა და ძალღონეს იკრებენ, რომ თავის ოკეანეს გაღმა მყოფ მოქიშპეს არაფერში ჩამორჩეს.

ევროპის და ამერიკის კაპიტალმა მოიხმარა მთელი თავისი ჯოჯოხეთური ჭკუა გონება და ამის შედეგათ გაჩნდა ახალი ელექტრონის ზარბაზანი, რომელიც 300 ფუთიან ყუმბარას თავისუფლად ისვრის 500-600 ვერსის მანძილზე, გამოიგონეს ახალი ელექტრონის ტყვიამფრქვევლები, რომლებიც უდიდეს მანძილზე ისვრიან და 5 ჯერ მეტ ტყვიას უშვებენ წუთში, ვიდრე აქამდე არსებული ტყვიამფრქვეველი მანქანები. ეს ახალი მანქანები ისვრიან სრულებით უხმოთ და უკვამლოთ და ნასროლი მათი უჩინარია ლამითაც კი. მთელი საზღვარ-გარეთის არტილერია, რომელშიაც აგრეთვე ცხენოსანი არტილერიაც შედის, გადადის ამ ჟამად მექანიურ მიმზიდველობის ძალაზე.

არტილერიის მოტორიზაციამ ისეთ გაუმჯობესებას მიაღწია, რომ 300 ფუთიანი „გუსენიჩნი“ ტრაქტორს თავისუფლათ ააქვს 119 მილიმეტრიანი ზარბაზანი ლაფიანი გზით 45 გრადუსიან დაქანების შემართზე. ჩვეულებრივ გზაზედ კი სულ თავისუფლად მოძრაობს და აკეთებს საათში 19 ვერსს. გამოცდილი თვითმოძრავი „გუსენიჩნი ლაფეტი“ როგორც 75 მილიმეტრიან საველე ზარბაზნისთვის, აგრეთვე 105 მილიმეტრ. გაუბიცისთვის იძლევა მოძრაობის ნორმალურ სისწრაფეს—24 ვერსის მანძილს საათში, და შეუძლიან გააძლიეროს ეს სისწრაფე 48 ვერსამდე. მეორე „გუსენიჩნი ლაფეტი“, რომელიც თავისუფლად სძრავს მსხვილ კალიბრის საკელე არტილერიას, როგორც მაგ., 155 მილიმეტრიან ზარბაზანს და 203 მილიმეტრიან „გაუბიცას“ აკეთებს აგრეთვე საათში 24 ვერსის მანძილს. უნდა შევნიშნოთ, რომ ყველა აღნიშნული თვითმოძრავი ლაფეტები ისე არიან მოწყობილი, ომ შეუძლიანთ იმუშავონ წყლის ქვეშაც, ამგვარად ისინი სძლევენ წყლის დაბრკოლებასაც.

ტანკების ტეხნიკამ მიაღწია ისეთ მოძრაობის სისწრაფემდე, რომ უზარმაზარი რეზინის შინებიანი ტანკი თავისუფლად აკეთებს ჩვეულებრივ გზაზედ საათში 30—40 ვერსს. ყველა ტანკები თავისუფლად სძლევენ 45 დაქანებიან შემართებს და აგრეთვე ყოველგვარ სიღრმის და სიფართის თხრილებს. კიდევ მეტი: საფრანგეთში გამოგონილია წყალქვეშა ნავთგვარი მცურავი ტანკი; იგი ალბად გერმანიის კონტრიბუციის გადახდის „აუჩქარებლობის“ წინააღმდეგ აქტიურ დემონსტრაციის მიზნებისათვის არის გამოგონილი. ეს ტანკები საკდელად უკვე ჩაუშვეს რეინში, რომელიც მათ თავისუფლად გასცურეს.

რკინის ხიდების, რკინა-ბეტონის დაბრკოლებების და ტყიან ადგილების სასწრაფოდ განადგურების მიზნით საფრანგეთში და ინგლისში ტანკების წონა აიყვანეს 4200 და 7,200 ფუთამდე. ასეთი ტანკების ძალა სრესს და ანადგურებს ყოველგვარ დაბრკოლებებს.

2. **ტეხნიკური ცდა.** საფრანგეთში და ამერიკაში უკვე მოწესრიგებულია რადიოს საშვალებით ყველა ბატარეიების და არტილერიის ასეულების ხელმძღვანელობა, შემდეგ მოწყობილია რადიო-კავშირი ასეულის და როტის კომანდირის შუა. ამჟამად რადიოს საშუალებით ხდება ზარბაზნებიდან დამიზნება და სროლა. უკანასკნელ მანევრების შედეგები არა ჩვეულებრივია. მიღწეულია გადაჯგუფების და მართვის საოცარი მოქნილობა და სისწრაფე.

3) **საზღვაო სამხედრო ფლოტი.** ვაშინგტონის კონფერენციის გახსნისათვის ინგლისის სამხედრო გემების რიცხვი უდრიდა 533-ს, ამერიკის შეერიებულ შტატების 454 და იაპონიის 99-ს.

სამხედრო გემების აშენების გეგმა დასახული იყო შემდეგი: დიდი ბრიტანეთისთვის 17, ამერიკის შეერთებული შტატები 69, იაპონიისათვის 85 1921—22 წწ. **საზღვაო ხარჯები ყველა ერთად სახელმწიფოებრივ ხარჯთ-აღრიცხვასთან** შედარებით შეერთებულ შტატებისთვის ნავარაუდევია 12 პროცენტი, ინგლისისათვის 10 პროც., საფრანგეთისთვის—3 პროცენტი და იაპონიისათვის—32 პროცენტი—ასეთი არის კაპიტალისტების შეიარაღების შემცირების არსებითი აზრი.

4) **ჰაერის ფლოტი.** ავიო-ტეხნიკაში შეიძლება აღინიშნოს შემდეგი საყურადღებო გაუმჯობესებანი: 1) საავიაციო აპარატების მიწიდან ვერტიკალური აფრენა (გაუჩანგლად და 2) თვითმოძრავი (ადამიანის დაუხმარებლად) ჰაეროპლანი. (საფრანგეთში და ამერიკაში) ეს ჰაეროპლანი გამართული არის მინით და მოძრაობა მისი რადიო ძალას ემორჩილება. ასეთი აეროპლანი სრულებით დამოუკიდებლად და თავისუფლად მოძრაობს

ჰაერში და თვითვე ისვრის უზარმაზარ ყუმბარებს რუქაზე წინასწარ აღნიშნულ ადგილებზე. ინგლისის საფრანგეთის და ამერიკის ჰაერის ფლოტის რიცხვი შეუჩერებლივ იზრდება და ამ უამად თითეულ მათგანს უკვე მოეპოვება რამდენიმე ათი ათასეული ამგვარი აპარატი.

ბ) ღაზები და ავიაცია დიდ საზრუნავ საგნებად გადაიქცნენ ყველა კაპიტალისტურ ქვეყნებისათვის, ამ მიმართულებით გამოლებული შეჯიბრება სწარმოებს მათ შორის. ჯერ-ჯერობით ამერიკა და საფრანგეთი უსწრებენ ყველას წინ. ამერიკის ლაშქარში უკვე შემოღებულია სასიკვდილო ღაზი — „დეფენიკლერსინი“, რომელიც ჭკუიდან ჭრევს ადამიანს და რომელსაც ვერ უმაგრდება ვერც ერთი დღემდე გამოგონილი პირბადე. შემდეგ არის ღაზი—„ხოლესტიტ“, რომლის ძალა 70-ჯერ აღემატება აქამდე არსებულ ღაზების მოქმედების ძალას. საფრანგეთში მუშაობენ ეხლა ერთ ღაზზე, რომლით გაჟღენთილი ნიადაგი 7—10 დღის განმავლობაში უშვებს ისეთ შხამიან ორთქლს, რომელიც მიუვალი ხდება. საკმარისია ცოცხალ არსებამ შეისუნთქოს 3 წვეთი ჰაერი ამ ორთქლით გაჟღენთილი, რომ ის სამუდამოთ გამოესალმოს სიცოცხლეს. მობილიზაცია თუ მოხდა—ანტანტის სახელმწიფოთა მთელი ქიმიური მრეწველობა დაუყონებლივ გარდაიქნება მხრჩოლავ ღაზების ქარხნებათ.

აი როგორ შეუდგენ განიარაღებას პროლეტარიატის მტრები.

ვლ. მელიქოვი.

რადიო-დეპეშები

გენუის კონფერენცია

კონფერენციის დახურვა

ბორდო. 19 მაისი, (ფრანგული რადიო). კონფერენციის დახურვა დანიშნული იყო პარასკევისათვის. კონფერენციის უკანასკნელი სხდომა დანიშნულია პარასკევს დილის 9 საათისათვის.

ნაუენი. 19 მაისი, (გერმანული რადიო). კონფერენციის დახურვა დანიშნულია პარასკევს დილისათვის. კონფერენციის დახურვას გამოაცხადებს კონფერენციის თავმჯდომარე ფაქტა.

დელეგატების გამგზავრება.

ნაუენი. 19 მაისი, (გერმანული რადიო). როგორც კი დაიხურება კონფერენცია, დელეგატები დასტოვებენ გენუას.

პარიზი. 19 მაისი, (ფრანგული რადიო). ბელგიისა და საფრანგეთის დელეგატები გაემგზავრებიან გენუიდან შაბათს დილით.

რუსეთის ცნობის შესახებ

ნაუენი, (რადიო. მოსკოვით). გაზეთ „მანჩესტერ გარდიენი“-ს ცნობით, რომელიც მიღებულია ნიუიორკიდან, გარდინგმა მოსთხოვა ამერიკის მთავრობას საბჭოთა მთავრობის ცნობა. გარდინგის წინააღმდეგ გაილაშქრა იუზმა. გუვერი, რომელსაც საბუთად მოყავდა ამერიკის დამხმარე კომიტეტის წარმომადგენელთა ცნობები იმის შესახებ, რომ რუსეთში მართლაც ტარდება ახალი ეკონომიური პოლიტიკა, აგრეთვე მომხრე იყო საბჭოთა მთავრობის ცნობისა.

ჩიტა, (რადიო. მოსკოვით). ამერიკის სენატორთა შორის გავრცელდა ხმები, რომ გარდინგი თანდათან უფრო ემხრობა რუსეთის ცნობის აზრს და მასთან უშუალო სავაჭრო ურთიერთობის აღდგენის საჭიროებას. ამერიკულ კომერციულ წრეებშიაც, რომელთაც სურთ უფრო მჭიდრო კავშირი გაიბას ამერიკასა და რუსეთს შორის, აგრეთვე აშკარა ხდება სურვილი გავლენა მოახდინონ მთავრობაზე რუსეთის ცნობისათვის.

ჩიტა (რადიო მოსკოვით) გაზეთი „ნიუ იორკ ტაიმსი“ იტყობინება, რომ რუსეთიდან დაბრუნებული გუდრიჩი, გარდინგისათვის წარდგენილ მოხსენებაში ხაზს უსვამს, სხვათა შორის, საბჭოთა მთავრობის სიმტკიცეს. „გაზეთი “ვაშინგტონ ტაიმს“ ამის შესახებ სწერს: ამერიკის დაახლოვება საბჭოთა მთავრობასთან ახლა უფრო ახლოა, ვინემ ეს იყო წინად. ამ მხრივ ერთგვარ როლს ითამაშებს გუდრიჩის მოხსენებაც, რომელმაც მოსკოვის შესახებ უფრო კარგი აზრი ჩამოიტანა, ვინემ მისმა წინამორბედმა.

ჰანნოვერი 16 მაისი (რადიო მოსკოვით) სენატორ ბორმა შეიტანა ამერიკის სენატში რეზოლიუცია საბჭოთა რუსეთის ცნობის შესახებ.

საგარანტიო ხელშეკრულება

რომი. 19 მაისი. (იტალიის რადიო). პოლიტიკურ კომისიის სხდომაზე, რომელსაც დაესწრო ლლოიდ ჯორჯი, შანცერი, ჩიჩერინი და სხვები, მოწონებულ იქნება დადგენილება, რომლის მიხედვითაც საბჭოთა ხელმწიფონი იძლევიან ურთიერთ ვალდებულებას არ აწარმოონ ერთი მეორის საწინააღმდეგოთ აგრესიული მოქმედებანი ახალი კონფერენციის მოწვევამდის.

ჰაააგა

რუსეთის პროტესტი.

ბერლინი. 19. მაისი. (გერმანული რადიო). რუსეთის დელეგაციამ მიმართა პროტესტით კონფერენციის თავმჯომარე ფაქტას გერმანიის ჰააგის კომისიიდან გამორიცხვის შესახებ. ჩიჩერინი აცხადებს, რომ იგი ვერ ხედავს საკმაო მიზეზებს იმისას, რომ გერმანია გამორიცხულ იქნეს კომისიიდან, ვინაიდან სხვა სახელმწიფოები, რომელთაც აგრეთვე დასდვეს ხელშეკრულება რუსეთთან, მაინც არიან მიწვეული ჰააგის კომისიაში.

ბერლინი. 19 მაისი. (გერმანული რადიო). ლლოიდ ჯორჯმა განაცხადა: ყველა სახელმწიფოები უნდა დარწმუნდენ იმაში, რომ გერმანიის გამორიცხვა წარმოუდგენელი გარემოებაა, თუ მართლაც ათ სურთ მიიღწიონ შეთანხმების რუსეთის საკითხში.

ჰააგის ექსპერტების დანიშნულება.

ბორდო. 19 მაისი, (ფრანგული რადიო). გაზეთი „ჟურნალ დე დება“ აღნიშნავს: ამერიკა და საფრანგეთი ერთგვარად ფიქრობენ, რომ ჰააგის ექსპერტების დანიშნულებას შეადგენს რუსეთის ნამდვილი მდგომარეობის შესწავლა.

პარიზი. 19 მაისი. (ფრანგული რადიო). საფრანგეთის გაზეთები ეხებიან რა ჰაგის თათბირს აღნიშნავენ, რომ საფრანგეთს არ შეუძლია დაუშვას თუ ჰააგაში ტეხნიკურ მიზნებისათვის მოწვეული კომისია გადაიქცა დიპლომატიურ გრამოფონათ კამათის მეოხებით.

ევროპის აღდგენის გარშემო

ამერიკის დახმარება.

ბერლინი. 19 მაისი. (გერმანული რადიო). შეერთებული შტატების ვაჭრობის მინისტრმა გუვერმა, ვაშინგტონში სავაჭრო პალატაში წარმოთქმულ სიტყვაში განაცხადა: იმედები იმის შესახებ, რომ შეერთებული შტატების მთავრობა დაეთანხმება სესხის გაღებას ევროპის აღდგენისათვის, საბოლოოდ უნდა იქნეს დატოვებული. თუ ევროპას სურს მიიღოს ამერიკელ კაპიტალისტების დახმარება, მან ამისათვის პირველ-ყოვლისა უნდა შეასრულოს ამერიკის პირობები, ხოლო რუსეთმა კი მისცეს მას მოთხოვნილი აუცილებელი გარანტიები.

პოლიტიკური ქიმერები.

ნაუენი. 19 მაისი (გერმანული რადიო). შენტფილის სავაჭრო პალატის თავმჯდომარე ამერიკის სავაჭრო პალატის თავმჯდომარის სახელზე გაგზავნილ მიმართვაში აღნიშნავს გერმანიის ეკონომიური კატასტროფის აუცილებლობას და უეჭველობას. მსოფლიო ბაზარზე გერმანიის მნიშვნელობა ამტკიცებს, რომ ანტანტის ყველა პოლიტიკური კომბინაციები ქიმერაა და მეტი არაფერი.

წარმოების გაძლიერების პირობები.

ვარშავა. გენუიდან მიღებული ცნობების თანახმად შრომის ქვე კომისიამ შეიმუშავა შემდეგი პირობები წარმოების გასაძლიერებლად: 1) შრომის ქვე-კომისია აღნიშნავს რა წარმოების გაძლიერების აუცილებლობას ევროპის მეურნეობის ასაღორძინებლად, მიაქცევს ყველა სახელმწიფოთა ყურადღებას იმ კონვენციებზე და რეზოლიუციებზე, რომელიც მიღებულ იქნა შრომის საერთაშორისო კონფერენციაზე, 2) უმუშევრობის წინააღმდეგ უნდა ვიბრძოლოდ არა მარტო იმ საშვალებით, რომელთა მიზანიც არის ევროპის მეურნეობის აღდგენა, არამედ სპეციალური ზომებითაც, 3) უმუშევართა უზრუნველყოფისა და ერთდროული დახმარების აღმოჩენის გარეშე, უნდა გატარებულ იქნეს მუშა ძალის რაციონალურად გამოყენება თვით ამა თუ იმ სახელმწიფოში შუამავალ ორგანიზაციათა მეოხებით და აგრეთვე სახელმწიფოთა შორის ხელშეკრულების დადებით, რომელნიც დაინტერესებულნი არიან მუშა ძალის განაწილების შუამავალ ორგანიზაციების შექმნა-დაარსებაში, ე. ი. ემიგრაციიმიგრაციაში. იმ სახელმწიფოში, სადაც საამისო სათანადო პირობები არსებობს უნდა ხდებოდეს მუშათა გადა ჯგუფება ინდუსტრიალურ მრეწველობიდან—სასოფლო სამეურნეო სამუშაოზე. ეს მუხლი მიღებულ იქნა საფრანგეთის დელეგატის წინადადებით. შემდეგ, წინადადება ეძლევა ყველას მოახდინოს სისტემატიური განაწილება შეკვეთისა და საზოგადოებრივი სამუშევრისა უმუშევრობის პერიოდის განმავლობაში. 4) შრომის ქვეკომისია წინადადებას იძლევა დაადასტურონ ის კონვენცია და გაატარონ ცხოვრებაში რეზოლიუციები უმუშევრობის შესახებ, რომელიც მიღებულ იქნენ შრომის საერთაშორისო კონფერენციაზე ვაშინგტონში. კომისია აგრეთვე წინადადებას აძლევს შრომის საერთაშორისო ბიუროს გამოაქვეყნოს სხვადასხვა სახელმწიფოთაგან უმუშევრობასთან ბრძოლაში მიღწეული შედეგები.

ესერების პროცესის გამო

მოსკოვი. 19 მაისი (რადიო). კომინტერნის აღმასრულებელმა კომიტეტმა გამოაქვეყნა მოწოდება ყველა ქვეყნის მუშებისადმი ეგრედ წოდებულ სოციალისტ-რევოლიუციონერების პროცესის შესახებ. მოწოდებაში აღნიშნულია ესერების ბოროტ-მოქმედებათა მთელი რიგი, მიმართული რუსეთის რევოლიუციის და მუშათა კლასის წინააღმდეგ. ჯერ კიდევ მარტის რევოლიუციის პირველ დღეებში ესერების ბელადებმა მენშევიკებთან ერთად გამოიყენეს თავისი გავლენა მუშებზე, რომ დაეწმუნებინათ ისინი და აგრეთვე ჯარის კაცები და გლეხები, რათა გადაეცათ ძალა-უფლება ბურჟუაზიისათვის და განეგრძოთ იმპერიალისტური ომი, რომელიც დაიწყო მეფე ნიკოლოზმა.

1917 წელს ესერების ცეკას წევრი კერენსკი, ინგლის საფრანგეთის იმპერიალისტების კარნახით იწყებს ახალ შეტევას, რომელმაც მსხვერპლად შეიწირა ათი ათასობით რუსეთის მუშები.

კოალიციონურ მთავრობაში შესული ესერების და მენშევიკების მინისტრები ავრცელებენ საზიზღარ ცილის წამებას, რომ შეექმნა ახალი შტატი ბელადებისა, ესენი ეკუთვნის ესერების ბელადებს, ესენი ეკუთვნის ესერების ბელადებს, ესენი ეკუთვნის ესერების ბელადებს

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დავასახელებ ზოგიერთ მათგანს: რუსული რევ. გაზეთი „კოლოკოლი“, რომელიც გამოდიოდა ლონდონში 1857 წ. ცნობილი გერცენის რედაქტორობით და მისივე რედაქტორობით გამოცემული „პოდ სუდ“, რომლებშიაც იბეჭდებოდა მხოლოდ პოლიტიკური პროცესები, — აგრეთვე „პოლიარნაია ზვეზდა“—ჟურნალი. ეს ჟურნალი მაშინ ძნელი საშოვარი იყო და მთელ თფილისში ერთად-ერთ ზაქარია ჭიჭინაძესთან შეიძლებოდა მისი შოვნა. მასვე მოეპოვებოდა შემდეგი გამოც.: „ვპერიოდი“ სოც. რევ. გამოცემა, პ. ლავროვის რედაქტორობით 1874 წ. ბერლინში. წლის ბოლოს ამ გაზეთის გამოცემა მოისპო, აკრძალა გერმანეთის მთავრობამ, რუსეთის მთავრობის გავლენით, რის შემდეგაც უკანასკნელი ლავროვმა გადაიტანა ლონდონში 1875 წელს. „ნაბატი“ რუს. ანარქისტების გამოცემა, რომელიც გამოდიოდა ჟენევაში. „ნაროდნაია ვოლია“, „ზემლია ი ვოლია“ რუს ესერების ჟურნალები. ამას გარდა ბევრი აკრძალული წიგნები, რომელთაც რუსეთის მთავრობა სასტიკად სდევნიდა, მათ შორის: „Положение раб. класса в России“—ფლესოვსკისა, „Истор. письма“—მარტოვისა (ლავროვის), (სასტიკად დევნილი წიგნაკი) Пар. коммуна—ლავროვისა 1871 წელს გამოცემული ავტორის მიერ, ლასალის ნაწერები პირველი და მეორე ტომი. „კაპიტალი“ კარლ მარქსი, გამოცემული 1875 წელს პეტროგრადში, რომელიც იქნა აკრძალული, „Что делат“ რომანი ჩერნიშევსკის, რაიც აკრძალულ იქნა, „Шаг за шагом“ რომანი ობოლეფსკისა—აკრძალული, პისარევის ნაწერები, „სოციოლოგია“ სპენსერისა, პრუდონის წიგნები, ლუი-ბლანის ისტორია საფრანგეთის დიდი რევოლიუციისა, რომელიც აგრეთვე აკრძალული იყო.

ნაწერები ბებელის, კაუცკის, ლიბკნეხტის და მრავალი სხვა ავტორების.

საყურადღებოა აგრეთვე ერთი ეპიზოდი: როდესაც 1881 წელს მოჰკლეს ალექსანდრე მეორე ერთობ გართულდა რევოლიუციონერთა მდგომარეობა. ასეთი სუსხი ჰხვდა ტფილისსაც, გაძნელდა განსაკუთრებით კონსპერატიული სტამბის შენახვა. ამ დროს ერთი ასეთი სტამბათაგანი გადატანილ იქნა ამ ჟამად ცნობილ რევოლიუციონერის მიხეილ ჩოდრიშვილის, თავის ძმების დახმარებით ზაქარიას სახლში და ჩაფლული მიწაში, ეს იყო 1883 წელს, ამის მომსწრე საქართველოს საბჭოთა რესპუბლიკის თავმჯდომარე ფილიპე მახარაძეც არის. ამ დროს ზაქარიასთან თავს იყრიდნენ იგრეთვე რუსი რევოლიუციონერები და სარგებლობდენ ხსენებული გამოცემებით.

ზაქარია აგრეთვე დიდ მონაწილეობას იღებდა საქართველოში რევოლიუციონურ წიგნების გავრცელებაში. ზაგალითად მონაწილეობა მიიღო გოლა ჩიტაძესთან ერთად ქართულს ენაზედ „ოთხი ძმის“ დაბეჭდვაში, როდესაც ეს წიგნი გეკტოგრაფით პირველად იცემოდა.

1880 წელს ზაქარიამ შეადგინა ქართველ სომეხ მუშების წრე, რომელთაც უკითხავდა სოც. მოძღვრების შესახებ წიგნებს, ზაქარიას მეოხებით ეს ჯგუფი გაეცნო მრავალ დიდ და საყურადღებო მსოფლიო რევოლიუციონურ მოვლენებს და მათ შორის საფრანგეთის რევოლიუციას. მანვე დაიწყო 1885 წელს სოც. შინაარსის წიგნაკების ბეჭდვა. ამ წელში გამოსცა ბიოგრაფიული ცნობები—„რობერტ ოუენი“, შემდეგ 1889 წ. „სენ სიმონი“, „ფურიე“ და „ლუი ბლანი“.

ზაქარია ჭიჭინაძის იუბილეს გამო

მართლაც ღირსშესანიშნავია მისი მოღვაწეობა ქართველ მწერლობაში. ზ. ჭიჭინაძე მე გავიცანი 1877 წელს. ის ვაჭრობდა სალდათის ბაზარზედ ძვირაობით, ძველი წიგნებით და ჟურნალ-გაზეთებით.

მეც და სხვა მრავალი ძველი მუშებიც, ზ. ჭიჭინაძისაგან შეძენილი და გამოცემული წიგნებით, გავეცანით პირველათ ცხოვრების ავ-კარგიანობას და წერა კითხვას.

ზ. ჭიჭინაძის ცხოვრებაში და მის დროის მწიგნობრობაში არც ერთ ქართველ მოღვაწეს იმდენი ამაგი და ღვაწლი არ დაუდვია ქართველ მუშებზე და გლეხებზედ წერა-კითხვის გავრცელებაში, რამდენიც ზ. ჭიჭინაძეს მიუძღვის. მე ბევრჯერ მინახავს, ის მთელი იღლია წიგნებით სავსე, შესული სახელოსნოებში და სავაჭრო დუქნებში და უფასოთ ურიგებია წიგხები შეგირდებისთვის და მოჯაბაგირეებისთვის. და თუ ვინმე ძველს მუშა-მოსამსახურეს შეუსწავლია წერა-კითხვა და გასცნობია ცხოვრების ავ კარგიანობას, ეს სულ ზაქარიასაგან, უფასოთ შეძენილ წიგნების მეოხებით: არამც თუ მარტო მუშები, არამედ—თვით ქართველთა შორის წერა კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოებასაც ბევრი ისტორიული მასალები შეუძენია ზაქარიასაგან. აგრეთვე ინტელიგენციაც მისგან იძენდა საისტორიო მასალებს და რაც შეეხება ძველ სემენარიელებს, მათ შორისაც მალულათ შექონდა მას სოციალისტური შინაარსის წიგნები. მე მახსოვს 1880 წელს თუ არ ვცდები, ზ ჭ. შეიტანა სემენარიაში, ნიკოლოზ ჩერნიშევსკის პირველი თხზულება, რომელიც ღირდა შვიდი მანეთი, როგორც თითონ ზ. თქვა, ამ წიგნის გამო იყო, რომ სემინარიაში აფეთქდა ერთი ამბავი და გამოიწვია ლექტორის მიბეგვა ს. ჯიბლაძის მიერ.

ზაქარიას სახლი ჰქონდა მთაწმინდაში და იმ დროს არ დარჩენილა არც ერთი მოწაფე, პროვინციებიდან ჩამოსული, რომ იქ არ ყოფილიყო თვეობით და წლობით.

რაც შეეხება დაბა-სოფლებში წიგნების გავრცელებას, მთელ საქართველოში არ დარჩენილა არ ერთი კუთხე საქართველოსი, რომ ზაქარიას არ მოევლოს და ზოგან ფასით და ზოგასაც უფასოთ არ გაეგრცელებინოს წიგნები. 1884 წელს მეც გამატანა ერთი ყუთი წიგნები კავკაზში მუქთათ დასარიგებლათ; მისგან აპარა მოფენილი იყო ქართული წიგნებით.

1892 და 1893 წ.წ. მე ბათუმში ვიყავი და ამ წლებში აუარებელი წიგნები მოქონდა აპარაში დასარიგებლათ და თითონაც ისე იყო აპარლებში მიღებული, რომ ქართველი მაჰმადიანები ერთმანეთს ეცილებოდენ მის მიღებაში.

აგრეთვე დაუფასებელია ზ. ჭიჭინაძის ამაგი თბილისის მუშებში. ძნელათ მოიპოვება ძველი მუშა, რომელსაც არ ესაგებლოს მისი ბიბლიოთეკით და არგანვითარებულიყოს. ის აწვდიდა მათ როგორც ქართულ ცხოვრებიდან ისე უცხოეთის მწერლების ნაწერებს: „სურამის ციხე“ „კაცია ადამიანი“, და სხვ. აგრეთვე ვიქტორ ჰიუგოს, შექსპირის, ლუი-ბლანის, პრუდონის და სხვ.

ასეთია მოკლეთ, რამდენათაც მე ვიცნობ ზ. ჭიჭინაძის მოღვაწეობა. ჩვენ ვუსურვებთ მას მრავალ ჟამიერ სიცოცხლეს.

მ. მოხუცი.

ქრონიკა

✦ ზაქარია ჭიჭინაძის იუბილე. დღეს, სახელმწიფო ოპერის თეატრში, სრულიად საქართველოს მწერალთა

ციონურს მოძრაობას, როგორი პირობები არის ამ მხრივ შექმნილი ჩვენს ირგვლივ? ჩვენ ვიცით, ამხანაგებო, რომ სევრის ხელშეკრულებამ ნაციონალური მოძრაობა გამოიწვია ოსმალეთში. ეს იყო თავდაცვის ნაციონალური მოძრაობა და არა რევოლიუციონური, სოციალისტური. ეს მოძრაობა არ იყო მიმართული იმპერიალიზმისა და კაპიტალიზმის გამანადგურებლად საერთოდ, როგორც მომხსენებელმა აღნიშნა. აქ არ არის კავშირი რუსეთსა და ანატოლიის შორის. როდესაც საკითხი დადგება იმპერიალიზმთან საბრძოლველად და მის აღმოსაფხვრელად, ჩვენ ანატოლია ვერ გამოგვყავება და არც გამოგვყავება ამ შემთხვევაში. ანატოლია ჩვენი შემთხვევითი თანამგზავრია და რომ იმპერიალისტურმა ევროპამ ოსმალეთის საკითხი გადასწყვიტოს სხვანაირად, დასთანხმდეს სევრის ხელშეკრულობის გადასინჯვაზე. მაშინ შეიძლება ოსმალეთი გადაიბიროს თავის მხარეზე და თავის რიგში მოაქციოს. შესაძლებელია ოსმალეთის, ანატოლიის მთავრობასთან ანტანტამ ისეთი ხელშეკრულება დასდოს, რომ ჩვენ უსაშინელეს საფრთხის წინაშე დაგვაყენოს. ამის ნიშნები არის და ანტანტა იმის ცდაში არის, რომ გენუას კონფერენციისათვის აღმოსავლეთის საკითხი მოაწესრიგოს. ამიტომ ჩვენ ვფიქრობთ, რომ არც ობიექტიური პირობები და არც რევოლიუციის ინტერესები არ მოითხოვდნენ ასეთი ხელშეკრულების დადებას. ჩვენ დროებით მაინც შევჩერდეთ. გენუას კონფერენციას მაინც მოვუცადოთ და არ მივცეთ დასტური ისეთს ხელშეკრულებაზე, რომელიც ყოველ მხრივ საზიანოა ჩვენთვის.

მე ვერ ვხედავ ისეთ ობიექტიურ პირობებს, რომ ქართველი ხალხი ასეთ მსხვერპლის გაღებაზე დათანხმდეს და დასთმოს ის ნაწილი თავისი ტერიტორიისა, რომელიც აუცილებელი არის მისი არსებობისათვის. მეშარცხენე სოციალისტ-ფედერალისტთა ფრაქცია ფიქრობს, რომ ამ ხელშეკრულების დადებას არ მოითხოვს არც რევოლიუციისა და არც საქართველოს ობიექტიური მდგომარეობა და პირობები და ამიტომ ჩვენ წინა-

ჩვენ უნდა ავაწონ დავსწონოთ ეს საერთაშორისო მდგომარეობა, ძალთა განწყობილება და ობიექტიური პირობები. ამის მიხედვით გადავსდგათ შემდეგი ნაბიჯები. ამ პირობების მიხედვით, ჩვენ შეუძლებლად მიგვაჩნია დღეს ბრესტის ხელშეკრულება განვიმეოროთ. ჩვენ თუ გავიხსენებთ ბრესტის ხელშეკრულებას, როცა ლენინმა შეკრა ზავი და შევდარებთ იმ პირობებს დღევანდელთან, უნდა ვაღიაროთ, რომ აქ დიდი განსხვავებაა. ჩვენ მაშინ ვამბობდით ბრესტის შესახებ, რომ ეს სამარცხვინო კი არა, არამედ გენიალური ხელშეკრულება იყო, რადგან ამას მოითხოვდა მაშინდელი ობიექტიური გარემოება და პირობები. მაგრამ დღეს ობიექტიური პირობები ამიერ კავკასიისა სრულიად არ მოითხოვს, რომ ბრესტის ზავი ჯარსში გავიმეოროთ და ასეთ ხელშეკრულებას ხელი მოვაწეროთ. მაშინ საბჭოთა რუსეთის ხელისუფლებას ძალა არ ქონდა, იგი დასუსტებული იყო, შიგნით და გარეთ შემოზღუდული იყო მტრებით. დღეს კი, როდესაც რუსეთის წითელმა არმიამ გაანადგურა შინაური კონტრ რევოლიუცია, მოიგერია გარეშე მტრები და იმპერიალისტური ქვეყნები აიძულა მასთან საზავო ურთიერთობაში შესვლაზე, დღეს, როდესაც რუსეთი ისეთ პირობებში არის, რომლის წინაშე ქედი მოიხარეს დასავლეთ ევროპის იმპერიალისტებმა, შეუძლებელია ასეთი ხელშეკრულების მიღება. მაგრამ ეს იმას არ ნიშნავს, რომ ევროპამ ხელი აიღო რევოლიუციის წინააღმდეგ ბრძოლაზე. ჩვენ ისეთს პირობებში ვიმყოფებით და ისეთი ტერიტორიალური მდგომარეობა გვიჭირავს, რომელიც ყოველთვის იქნება რევოლიუციისა და იმპერიალიზმის ბრძოლის სარბიელი. ამიერ-კავკასია გზა და ხიდია ახლო აღმოსავლეთისათვის და თავისი ეკონომიური, პოლიტიკური და სტრატეგიული მდგომარეობით იგი დიდ ღირებულებას წარმოადგენს. დასავლეთ ევროპის იმპერიალიზმი შეეცდება, რომ რევოლიუციის საფრხე განუმზადოს აქ, აღმოსავლეთის შესასვლელ კარებთან ჩადგეს და პოლიტიკური საზღვარი დაუდვას რევოლიუ-

ციებს შორის და პოლიტმუშაობის გაძლიერება საქართველოს არმიაში, რისთვისაც ადგენს: ა) სამხედრო ნაწილების კომიჩეიკები და კოლეკტივები აღინუსხებიან რაიონებში და მონაწილეობას იღებენ ზოგადო პარტიულ მუშაობაში; მათი წარმომადგენელი შედის რაიკომში და არმიის წარმომადგენელნი შედიან წევრებად თბილისის კომიტეტში გადამწყვეტი ხმის უფლებით.

საგანგებო დანიშნულების რაზმი.

წითელ არმიასთან ერთად ორგანიზაციაში გასაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს ს. დ. რაზმს (ჩონს) და საყოველთაო სამხედრო სწავლების იდეის პოპულიარიზაციას და პირველ რიგში კომუნისტების შეიარაღებას და სამხედრო სწავლებას.

პარტიის არც ერთი სამხედრო უნარის მქონე წევრი არ უნდა გაურბოდეს სამხედრო სწავლებას.

კონფერენცია ავალებს თბ. კომიტეტს გადაუხვევლად გაატაროს ეს დადგენილება და იმათ მიმართ, ვინც არ ასრულებს მოვალეობას, მიიღოს დისციპლინარული ზომები, თვით პარტიიდან გამორიცხვამდეც კი“.

გადახვევანი, შეჯგუფებანი და სხ.

„ვიხაიდან შეჯგუფებანი ორგანიზაციის შიგნით და სხვა და სხვა გვარი გადახვევანი არღვევენ პარტიის მთლიანობას და ხელს უშლიან პარტიულ მუშაობას, კონფერენციას საჭიროდ მიაჩნია დაუზოგველი ბრძოლა იქნას წარმოებული ასეთ მახინჯ მოვლენების წინააღმდეგ, დამნაშავეების თვით პარტიიდან გამორიცხვამდე“.

პარტიული ცხოვრება

ს. პ. პ. თბილისის ქალაქის ორგანიზაციის მესამე კონფერენცია

(რეზოლიუციები პარტიულ აღმშენებ. საკითხების შესახებ)

თბილისის ორგანიზაციის ამოცანები.

„რ. კ. პ. მე 11 ყრილობამ აუცილებლად აღიარა: პარტიის აბსოლუტური ერთობის და პარტიულ რიგების შემჭიდროების უზრუნველყოფა მათი მაქსიმალური განათლების და კულტურული დონეს ამაღლებით და ამასთან ერთდროულად მჭიდრო კავშირის დამყარება ერთი მხრივ პარტიულ მასებთან, მეორე მხრივ მუშათა კლასის და გლეხობის ფართე მასებთან.

გამოდის რა აქედან, თბილისის ორგანიზაციამ უნდა მიიღოს ყოველი ზომა ყრილობის გადაწყვეტილებათა ასასრულებლად და დასახოს თავის უახლოეს ამოცანად ეხლანდელ მომენტში მუშაობის გაძლიერება თავის ორგანიზაციების გასაჯანსაღებლად, რაშიც ის ძალიან საჭიროებს.“

კომუნისტური აღზრდა.

„ორგანიზაციის ძირითად ამოცანას დღევანდელ მომენტში შეადგენს არა რიცხვობრივი გამრავლება თავის რიგების, არამედ მათი თვისებრივი გაუმჯობესება, მასების კომუნისტური აღზრდა.

მოხდენილმა განწმენდამ საგრძნობლად გააადვილა პარტიის ამოცანა ამ სფეროში, გააძევა რა იქიდან უვარგისი ელემენტები.

ასეთი ელემენტებისაგან პარტიის დასაცავად, მას მოუხდება მიმართოს განწყრეხდის ზომებს.

ახლა კი განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს პარტიაში დარჩენილ წევრების მარქსისტულ და კულტურულ განვითარებას.

პირველ ყოვლისა საჭიროა, რომ თბ. ახ. კომიტეტი სახალხო განათლების განყოფილებასთან ერთად შეუდგეს უცოდინარობის სრულ ლიკვიდაციას პარტიის წევრთა შორის,

ვინაიდან უცოდინარი ცუდი წევრია პარტიის.

ვინაიდან გვყავს პარტიული სამასწავლებლო ძალები და გვაქვს საკმაო გამოცდილება ამ სფეროში, გაიხსნას რაიონებში სკოლები ქართულ, რუსულ და სომხურ ენებზე.

კონფერენციას აგრეთვე საჭიროდ მიაჩნია რაიონულ სკოლებთან ერთად შექმნა მაღალ ტიპის ცენტრალური პარტიულ საბჭოთა სკოლისა თბ. კომ. და ც. კომიტეტთან სათანადო სეკციებით.

მაქსისტულ აღზრდის სისტემატიური გაღრმავების ამოცანები უნდა სრულდებოდეს სკოლების, წრეების და კლუბების სისტემის საშვალებით, ამიტომ კონფერენცია ავალებს თბ. კომიტეტს უახლოეს დროში: ა) გახსნას სადისკუსიო კლუბი, ბ) რაიონებსა და ცენტრში შეძლებისდაგვარად მოაწყოს მარქსისტული წრეები იმათთვის, ვისაც აქვს ელემენტარული პოლიტიკური მომზადება, და პრაკტიკულ მუშაკთა წრისათვის, რომელიც საჭიროებს ცოდნის შევსებას. გ) მოახდინოს პოლიტ-ანბანის მცოდნეთა აღრიცხვა პარტიის წევრთა შორის და ვალდებული გახადა პარტიის წევრები, რომელნიც არ აკმაყოფილებენ პოლიტ-ცოდნის ელემენტარულ მოთხოვნილებებს, გაიაროონ სკოლა, სკოლებში მათი ყოფნისდროს პარტიულ მოვალეობიდან განთავისუფლების პირობით.“

მუშაობა ახალგაზრდობას შორის.

„ვაღიარებთ რა, რომ იდეურ-პოლიტიკური ბრძოლა ბურჟუაზიულ ნაციონალისტურ ახალგაზრდათა კავშირებთან (ახალგაზრდა მარქსისტები, ფედერალისტები, და სხ.) უნდა მიმდინარეობდეს კომ. ახალ-

მიერ, რომლებიც ამნისტიის ძალით განთავისუფლებულნი იყვნენ. ბიძინაშვილი გადაცემულია სამაზრო პოლიტ-ბიუროსათვის.

✦ ჩვენ გვთხოვენ გამოვაცხადოთ, რომ ორშაბათს 8 მაისს თავის მოკვლის მიზნით ვერის ხიდიდან მტკვარში გადავარდა მე-7 გინნაზიის მოწაფე ქალი რიტა ტოგონიძე. როგორც ირკვევა ირკვევა ეს უკანასკნელი გადაუჭრენიათ დახრჩობას, მაგრამ ის შინ დღემდისაც არ დაბრუნებულა. თხოვნა მოქალაქეებისადმი, ვინც იცის რამე მის ბინადრობის შესახებ შეგვატყობინოს მექვეოის ქ. № 23 საშა ხოზიაშვილის ბინაზე.

✦ ამხანაგური გამოფენა. დღეს, 21 მაისს. დილის 10 საათზე სახელმწიფო პატარა თეატრის შენობაში (პოლიტეხნიკურ ინსტიტუტ. დარბაზში) გაიხსნება მხატვარ ლებედევის ნახატების გამოფენა.

✦ ბრძოლა ბანდიტიზმთან. დუშეთიდან იტყობინებიან, რომ განთქმული ყაჩაღი გიორგი ბიძინაშვილი შეპყრობილია ყოფილ ბანდიტების

განცდა

ახ, რა კარგია წრფელი განცდა,
განცდა ციური,
წითელი გულით, ლურჯ ქათიბა,
ტიტანიური.
ჟინჟღილ-თვალება, მოციალე
სახე მზიური,
სამოთხის ყოფა, მისი ყოფნა
ამ ქვეყნიური!..
ჯერ არ ნახული, აღმართული
მისთვის მარჯვენა,
მის ძლიერებას ქედს რომ უხრის
თვითონ ცა-ზენა.
წითელი დროშა რომ უპყრია,
ვით ალმაფრენა,
რომ ასულდგმულებს გამარჯვების
უსაზღვრო რწმენა!..
ჰეი, შესდექით მის წინაშე,
ნოხარეთ ქედი!
მოდის ახალი ქვეყნის ღმერთი
და შემოქმედი,
აუშვა ჩარხი და ბორბალზე
გასჭიმა ღვედი,
გრდემლს დასცა ურო: იჭედება
ახალი ბედი!..
და ძლევის სურათს რომ ვუყურებ
პირმომცინარე,
მარგალიტებათ მიჩანს ოფლი
ჩამომდინარე.
მზის სიციალეთ—ქურა ცხელი,
მწვეული, მცინარე,
და რბის მხარ-მკლავში მოქმედ ძალთა
ცეცხლის მდინარე!..

ნ. ზომლეთელი.

გაზრდათა კავშირის პარტიულ პოლიტიკური მუშაობის გაძლიერების გზით,—პარტიის მორიგ ამოცანებად კავშირის მიმართ უნდა ჩაითვალოს: ა) მუდმივი და სისტემატიურ იდეურ ხელმძღვანელობის დამყარება პარტიულ ამხანაგების მხრით; ბ) დაკვირებული შერჩევა პარტიის წარმომადგენლებისა კავშირის კომიტეტში, აგრეთვე პარტიულების კადრის გამოყოფა, რომელთაც აინტერესებთ მუშაობა ახალგაზდობას შორის; გ) დახმარება კავშირის აღმზრდელობითი მუშაობაში სხვა და სხვა კულტურულ დაწესებულებების გამოყენებით, აგრეედვე პარტიულ ძალების მიშველებით; დ) კავშირის წევრების, პირველ რიგში კავშირში მომუშავე პარტიის წევრების ჩაბმა პარტიულ მუშაობაში“.

ქალთა შორის მუშაობა.

წვრილ ბურჟუაზიულ გარემოცვის და უმუშევრობის პირობებში ქალთა პროლეტარულ მასსებს განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მივაქციოთ.

ამიტომ თბ. კომიტეტის ქალთა განყოფილება უნდა იქნას გაძლიერებული და მან უნდა იმუშავოს აგიტ-პროპთან სრული შეთანხმებით.

საჭიროა აგრეედვე სრული კონტაკტი პროფკავშირებთან და მუშაკ-ქალების წამოყენება საბჭოთა და პროფესიულ ორგანოებში.

მუშაობა წითელ არმიაში

კონფერენციას აუცილებლად მიაჩნია უფრო მჭიდრო დაახლოვება სამხედრო და სამოქალაქო ორგანიზა-

ციებს შორის. „ჩვენ ვფიქრობთ, რომ ეს საერთაშორისო მდგომარეობა, ძალთა განწყობილება და ობიექტიური პირობები. ამის მიხედვით გადავსდგათ შემდეგი ნაბიჯები. ამ პირობების მიხედვით, ჩვენ შეუძლებლად მიგვაჩნია დღეს ბრესტის ხელშეკრულება განვიმეოროთ. ჩვენ თუ გავიხსენებთ ბრესტის ხელშეკრულებას, როცა ლენინმა შეკრა ზავი და შევადარებთ იმ პირობებს დღევანდელთან, უნდა ვაღიაროთ, რომ აქ დიდი განსხვავებაა. ჩვენ მაშინ ვამბობდით ბრესტის შესახებ, რომ ეს სამარცხვინო კი არა, არამედ გენიალური ხელშეკრულება იყო, რადგან ამას მოითხოვდა მაშინდელი ობიექტიური გარემოება და პირობები. მაგრამ დღეს ობიექტიური პირობები ამიერ კავკასიისა სრულიად არ მოითხოვს, რომ ბრესტის ზავი ჯარსში გავიმეოროთ და ასეთ ხელშეკრულებას ხელი მოვაწეროთ. მაშინ საბჭოთა რუსეთის ხელისუფლებას ძალა არ ქონდა, იგი დასუსტებული იყო, შიგნით და გარეთ შემოზღუდული იყო მტრებით. დღეს კი, როდესაც რუსეთის წითელმა არმიამ გაანადგურა შინაური კონტრ რევოლიუცია, მოიგერია გარეშე მტრები და იმპერიალისტური ქვეყნები აიძულა მასთან საზავო ურთიერთობაში შესვლაზე, დღეს, როდესაც რუსეთი ისეთ პირობებში არის, რომლის წინაშე ქედი მოიხარეს დასავლეთ ევროპის იმპერიალისტებმა, შეუძლებელია ასეთი ხელშეკრულების მიღება. მაგრამ ეს იმას არ ნიშნავს, რომ ევროპამ ხელი აიღო რევოლიუციის წინააღმდეგ ბრძოლაზე. ჩვენ ისეთს პირობებში ვიმყოფებით და ისეთი ტერიტორიალური მდგომარეობა გვიჭირავს, რომელიც ყოველთვის იქნება რევოლიუციისა და იმპერიალიზმის ბრძოლის სარბიელი. ამიერ-კავკასია გზა და ხიდია ახლო აღმოსავლეთისათვის და თავისი ეკონომიური, პოლიტიკური და სტრატეგიული მდგომარეობით იგი დიდ ღირებულებას წარმოადგენს. დასავლეთ ევროპის იმპერიალიზმი შეეცდება, რომ რევოლიუციის საფრხე განუმზადოს აქ, აღმოსავლეთის შესასვლელ კარებთან ჩადგეს და პოლიტიკური საზღვარი დაუდვას რევოლიუ-

ბაში, რომლის მოწმენი ჩვენ ვართ, განახლებული ოსმალეთის მთავრობა ჩვენთან ერთ ბანაკში არის, ჩვენ ერთად ვართ, თუმცა სხვადასხვა გზით მივდივართ, მაგრამ ვსცემთ ერთ მიზანში, ეს არის—ანტანტა. ამიტომ ჩვენ ვამბობთ, რომ ერთ ბანაკში ვიმყოფებით რამდენადაც ჩვენ ვებრძვით ანტანტის იმპერიალიზმს. რასაკვირველია ამ გარდამავალ ხანაში, როდესაც გრძელდება ისტორიაში გაუგონარი შეხლა-შემოხლა, ამ დროს წამოყენება ტერიტორიალური საკითხისა შეეფერება ისეთ პოლიტიკურ პარტიას, რომელიც არ გრძნობს პასუხისმგებლობას იმპერიალიზმის დამარცხებისა და რევოლიუციის გამარჯვების საკითხში. რასაკვირველია, არა თუ მაჟახელის რაიონის მცხოვრებნი, არამედ ამ ხაზის გადაღმა მცხოვრებნიც, ყოველი მშრომელი მოსახლეობა, ყოველი შრომის წარმომადგენელი, სადაც არ უნდა სცხოვრობდეს ის, უსათუოდ ჩვენი გეგმის, მთელი ჩვენი მიმართულების და იდეოლოგიის საგანია, ჩვენი იდეოლოგია დამყარებული არის მშრომელთა გამოფხიზლებაზე, მათ ბრძოლაზე და გამარჯვებაზე. თუ კი ჩვენ გვაქვს ცოტაოდენი უნარი მაინც მდგომარეობის აღღოს აღებისა, მისი გარჩევის, მისს შეფასებისა, უნდა ვთქვათ, რომ დღევანდელი ჩვენი უმთავრესი მიზანია ამ მიწის ძვრის გაგრძელება და მისი გავრცელება იმ ქვეყნებში, სადაც ამის ნიშნები ჯერ არა სჩანს. ამ მხრივ იმპერიალიზმის წინააღმდეგ ბრძოლაში ყოველი მოკავშირე არის სასურველი მეგობარი. რასაკვირველია ეს იმას არ ნიშნავს, რომ ჩვენ სრულიად ვაშორებთ თვალს იმ ხელოვნურ საზღვრებს, რომელიც ჩვენს ტერიტორიას ფარგლავს, მაგრამ ჩვენ უფრო შორს ვხედავთ და ვამბობთ: ჩვენთვის დიდათ სასარგებლო არის ამ ორი ისტორიულად თითქო შეურიგებელი და მტრულად განწყობილ ხალხთ შორის მტკიცე ზავის ჩამოგდება. ამ სახელმწიფოთა ერთმანეთის დაახლოვება და კავშირი შედეგია იმ რევოლიუციისა, რომლის იმედით ჩვენ ვცოცხლობთ. ეს არის იმ ბანაკის მოქმედების შედეგი, რომელშიაც თავი მოიყარა ორ სხვადასხვა ბუნების

მატარებელმა ჯგუფმა, ერთის მხრივ საბჭოთა რუსეთმა და მეორეს მხრით დემოკრატიულმა, ეროვნულ თავისუფლებისათვის მებრძოლმა ანგორამ. ყოველ მოვლენას აქვს თვისი პერსპექტივა და ამიტომ ამ ხელშეკრულების დადების დროს ანგარიშს ვერ გაუწევთ იმ სტრატეგიულ მოსაზრებას, რომელზედაც აქ ამბ. ხუნდაძემ ილაპარაკა, რაც საჰაერო ხაზით ბათომიდან მხოლოდ 12 ვერსი იქნება ახალ საზღვრამდეო! ეს ძველი იდეოლოგიის შხეფია. აქ 12 ვერსში არ არის საქმე. თუ ბრძოლაზე მივიდა საქმე, ხშირად ხდება, რომ ათი ვერსის გავლა 100 ვერსზე უარესი ხდება (ტაში). ჩვენ დარწმუნებული ვართ იმ კავშირის სიმტკიცეში, რომელიც დამყარდა საბჭოთა ფედერაციის და ანგორის მთავრობის შორის. ჩვენ ვერ წარმოგვიდგენია, რომ შეჯახების საკითხი დადგება დღის წესრიგში. დღევანდელ გარდამავალ პირობებში, რომელიც ხასიათდება რევოლიუციონურ ტალღების აგორებით. სულ სხვა სახომით უნდა მიუდგეთ ამ საკითხს. ჩვენ ეს სახომი გვავალებს, რომ ყოველი ლონე ვიღონოთ, რომ მტკიცე ზავი და ურთიერთობა, რომელიც ჩამოვარდება ჩვენ და ანგორის შორის, ეს იქნეს კიდევ უფრო განმტკიცებული და მას არავინ დაემუქროს რაიმე რევანშის მიზნით არც აქედან და არც იქიდან. ამხანაგებო! მეორე წელიწადია, რაც საბჭოთა მთავრობა არის საქართველოში და ქართველ ხალხს არც ერთი წვეთი სისხლი არ დაუღვრია საგარეო ფრონტზე. როცა აქ მეფობდენ დემოკრატიული პარტიები, მაშინ ქართველი მუშა და გლეხი თოფს არ იცილებდა და ის გამუდმებით იყო ფრონტებზე. ვინც ეს არ აწონ-დაწონა, ვინც არ იცის ამის ფასი, ის ვერ მიიღებს ყარსის ხელშეკრულებას. მაგრამ კითხეთ ქართველ მუშასა და გლეხს—დასვამს ასე საკითხს, რომ თუ აპარისტანი გაყოფილია, ეს სწყვეტს საბოლოოდ ჩვენ ბედსო! ის იტყვის: ხელშეკრულება არის შეზღუდვა თავისუფლების, სუვერენიტეტის. ყოველი ხელშეკრულება, ყოველი პირობა შეზღუდვაა სუვერენიტეტის. სუვერენიტეტი იმას არ ნიშ-

ნავს, რაც მინდა იმას ვიზამო. რაკი მობრძანდით და მელაპარაკებით, უნდა დასთმოთ კიდეც რამე ერთმა მხარემ და მეორემაც. ამ ხელშეკრულებაში ეს დაცულია. ამ შემთხვევაში ორივე მხარე თმობს და ზეპირი სიტყვით ლაპარაკი შეუძლებელია. აქ ბრესტის ზავს დაუწყეს ქება, მას უწოდეს გენიალური ზავი. ჩვენ ყარსის ხელშეკრულებას გენიალურს არ ვუწოდებთ, რადგან იგი არის ერთი იმ ბრაგალი დამახასიათებელი ხელშეკრულებათაგანი, რომელიც დასდო საბჭოთა ხელისუფლებამ. ყარსის ხელშეკრულებაც დახასიათდება ყველა იმ ნიშნებით, რომელიც აქვს სხვა ხელშეკრულებას საბჭოთა მთავრობის მიერ დადებულს. ამიტომ მე მგონია, თუ ღრმად ჩაუკვირდებით, აქ, ამ ხელშეკრულებაში არაფერი არ არის ქართველი ხალხისათვის საზიანო (ხმა: კომუნისტი რას სწერდა?) არ მახსოვს რას სწერდა, ყოველ შემთხვევაში იმას, რომ ეს საზღვრები სარღვევისათვის უსწორმასწოროა, ამას „კომუნისტი“ არ დასწერდა.

ვთავევებ სიტყვას და ვამბობ, რომ სიტყვის თამაში შეიძლება, ამბ. ხუნდაძემ ხშირად ათამაშა სიტყვა, სხვათა შორის ათამაშა სიტყვა სუვერენიტეტი და სიუზერენიტეტი. ამხანაგს ეშინია, რომ სიტყვა სიუზერენიტეტი ხაფანგია და ჩვენ დელეგაციას უნებურად იაღლაში მოსვლია, რომ ეს სიტყვა მიუღია. თუ მივიღებთ მხედველობაში, რომ ყარსში იყვენ ორი სახელმწიფოს წარმომადგენლები, რომელთა ზურგს უკან არის საზოგადოებრივი აზრი, ნება მიეცეთ ოსმალეთის წარმომადგენლებს, რომ მათაც ანგარიში გაუწიონ თავის მასსას და საზოგადო აზრს. ბათომის მხარე შეტანილი იყო ნაციონალურ ყრილობის აქტში, როგორც ოსმალეთის ნაწილი. სამი წლის წინად ზოგიერთმა აქ მყოფმა მონაწილეობა მიიღო ბათომის გადაცემაში ოსმალეთზე. უცბად, ხელაღებით ამ მხარის ფორმალურად ჩამოცილება ანგორის მთავრობისათვის საძნელო იყო. ამიტომ უფრო მიზანშეწონილად იქნა მიღებული ტერმინი „სიუზერენიტეტის“ დათმობა. ეს ტერმინი იმავე ცნების გამომხატველია არსებითად, რასაც „სუვერენიტეტი“

ხატავს. სანამ ისტორიაა არ დაუბრუნდება ამ საკითხის გადაწყვეტას, სანამ ჩვენდა-უნებურად დღიურ წესრიგში იარაღი არ დადგება, მანამ მხოლოდ ამ საზღვრის გამო რაიმე აგრესიული მოქმედება ჩვენს პროგრამაში არ შედის და არც შევა. თუ კი ისტორიის ხაზი გაიღუნა, მაშინ ტერმინებს არავითარი მნიშვნელობა აღარ ექნება. ახლა კი მივანდოთ ეს აპარისტანის ფუბარა ხალხს, თვით ანატოლიის მშრომელებს, გამოარკვიონ თავისი ბედი. მე მგონია, რომ ჩვენდამი თანაგრძნობა ამ ხაზის იქითაც არის და იქნება მუშებსა და გლეხებს შორის. როცა საკითხი ხმანაირად დადგება მაშინ, შრომის სუვერენიტეტს არავის დაუთმობთ და ჩვენ ძალებს შევუერთებთ ყველა მონათესავე ძალებს საზღვრების მიუხედავად და დავამხობთ კაპიტალიზმის და იმპერიალიზმის ბატონობას. ახირებული ფიქრი რაღაც რევანშზე წყლის დასხმაა იმათ წის

1 მაისის დღესასწაული პროვინციაში

ქ. ახალ-სენაკი.

მშრომელთა საერთაშორისო დღემ—1 მაისმა გრანდიოზული სახე მიიღო ქ. ახ.-სენაკში. თვით ბუნებაც, გაზაფხულის ამშვენებული და კეკლუცი ბუნება დილადანვე იწვევდა ყოველ მშრომელს, ყოველ მებრძოლს გამოსულიყო სადღესასწაულოდ ამ ისტორიულ დღეს—1 მაისს.

დილის 11 საათია; ყველა დაწესებულებები საზეიმოთ მორთულია; სამაზრო პარტკომთან ფრიალებს წითელი დროშა, რომლის ქვეშ თავმოყრილია რამდენიმე ათეული პარტიული ამხანაგი: მათ ზემოდან (შესავალ კარებიდან) დასცქერის ყვავილებით მორთული ჭალარა სურათი მარქსისა. გამოჩნდა სამივე ტეხნიკუმის და ყველა შრომის სკოლების მოწაფე ახალგაზრდობა თავიანთი მასწავლებლითურთ, მწყობრად მიმავალი დანიშნულ ადგილისაკენ (სამ. პარტკომისაკენ). მაგრამ აგერ გამოჩნდა კიდევ უკეთესი სურათიც—ეს „შევარდენია“, მას მოსდევს სამხედრო განყოფილება და „ვეიეობუჩი“. ახლა კი ყველა მიეშურება დანიშნულ ადგილისაკენ; მოდის სამაზრო და უბნის მილიცია, მოდის პროფ.-კავშირი ყველა მუშა-მოსამსახურეებითურთ სხვა და სხვა დაწესებულებებიდან, მოდის არტელი „შრომა“ წითელი დროშით; აგერ რკინისგზელებიც გამოჩნდნენ მოღელვალთა გუნდით—„ინტერნაციონალის“ სიმღერით; შემოვიდა თეკლათის თემის გლეხობა პარტიულ ამხანაგებით. ყველა დაეწყო თავ-თავიანთ ადგილს; წინ დადგნენ კომუნისტური პარტიის წევრები, კომუნისტური ახალგაზრდობით. დაიძრა პროცესია, უკრავს სამხედრო მუსიკა (საგანგებოთ მოწვეული აბაშიდან), მღეროის რკინის გზის ხორო.

პროცესიამ შემოიარა მთავარი ადგილები და შემოვიდა რუსთაველის ქუჩაზე.

სამხედრო სალამით შეხვდა პროცესიას მე-2-ე საგანგებო დანიშნულების რაზმი. ყველა დაეწყო. გამოჩნდა საზეიმოთ მორთული ავტომობილი. გაიმართა აღლუმი, რომელიც მიიღეს სამპარტკომის და აღმასკომის პრეზიდიუმის წევრებმა ამხ. მამულიამ, ბედიამ, ჩაკვეტაძემ და ლომიამ.

ტრიბუნაზე ადის სამპარტკომის პასუხისმგებელი მდივანი ამხ. მაკარი ბაგდია. ამხ. უჭირავს ხელში ახალი წითელი დროშა მე-2-ე საგანგებო დანიშნულების რაზმისათვის ჩასაბარებლად.

ამხ. მიმართავს მხურვალე სალამით საგანგებო დანიშნულების რაზმს,—რაზმს, შემდგარს მუშების და გლეხებისაგან, მხოლოდ და მხოლოდ კომუნისტური პარტიის წევრებისაგან, საქართველოს კომუნისტურ პარტიის სენაკის სამ. კომიტეტის სახელით, ამხანაგი აბარებს მათ დროშას და მოუწოდებს იბრძოლონ დროშის ქვეშ მშრომელთა ინტერესების დასაცავად უკანასკნელ შესაძლებლობამდე, დროშას ჩაიბარებს რაზმის უფროსი ამხ. ი. ჭანტურია, რომელიც რაზმის სახელით ფიცსა სდებს, რომ ისინი არამც და არამც მტერს არ დაუთმობენ მშრომელთა სისხლით შეღებილ დროშას. ასეთივე ფიცსა სდებს მარტვილის ათასეულის უფროსი ამხ. ა. გაბუნია.

ტრიბუნაზე ადის სამ.-აღმასკომის თავმჯდომარე ამხ. ს. მამულია. ამხანაგი მიმართავს საგანგებო დანიშნულების რაზმს და ლაპარაკობს წითელი ჯარის მნიშვნელობაზე საბჭოთა რესპუბლიკებში.

ამის შემდეგ ამხანაგი წითელ ფიცს მიაღებინებს საგანგებო დანიშნულების რაზმს.

ფიცის შემდეგ მიტინგს ხსნის ამხ. ვ. ჩაკვეტაძე. 1 მაისის, როგორც საერთაშორისო მუშათა დღესასწაულის შესახებ მოხსენებას აკეთებს ამხ. მაკარი ბედია. ამხანაგმა აღნიშნა, თუ როგორ წარმოიშვა 1889 წ. საერთაშორისო სოციალისტურ კონგრესზე 1 მაისის დღესასწაულის იდეა. ამხ. ხაზი გაუსვა იმ ლოზუნგებს, რომლებსაც აყენებდენ ყველა ქვეყნის მაშვრალხი და ტვირთ მძიმეხი. ამხ. წარმოსთქვა მთელი ისტორია 1 მაისის სხვა და სხვა ქვეყნებში დაწყ. 1890 წ. ვიდრე დღევანდლამდე. არა ნაკლები ყურადღება მიიქცია ორატორმა 1 მაისს თანამედროვე მომენტში და განმარტა ჩვენი სამაისო ლოზუნგები მიმდინარე ხანაში.

ორატორი დაჯილდოვეს მხურვალე ტაშით. სიტყვის შემდეგ გამოტანილ იქნა შესაფერი რეზოლიუცია. უკრავს მუსიკა, გუნდი მღერის „ინტერნაციონალს“. რაზმმა გაიარა ცერემონიალური მარშით. მიტინგი დაიშალა.

საღამოს დადგმულ იქნა (უფასოდ) პიესა „კარლ-ლიბკნეხტი“. პიესის დადგმამდის იხსენება მიტინგი; მოხსენებას აკეთებს ამხ. ს. მამულია. ამხანაგი შეეხო 1 მაისს, შეეხო გენუას კონფერენციას და სამივე ინტერნაციონალების ბერლინის თათბირს. ამხ. მკაფიოდ დაასურათა, როგორც საბჭოთა რესპუბლიკების დელეგაციის, ასე ანტანტის და მთელ ბურჟუაზიულ მსოფლიოს პოზიცია გენუის კონფერენციაზე. ამხანაგმა პარალელი გაავლო გენუის კონფერენციასა და ინტერნაციონალების თათბირს შორის, სადაც უნდა გამომუშავებულიყო მუშათა მთლიანი ფრონტი, ოგრამ რომელსაც გადაეღობა მეორე ინტერნაციონალი ბატონ ვანდერველდეს სახით.

შემდეგ გამოდის ამხ. ვ. ნადარეიშვილი, რომელიც მოკლე მოხსენებას აკეთებს კარლ-ლიბკნეხტის და როზა ლიქსენბურგის მოღვაწეობის შესახებ. შესრულებულ იქნა სამგლოვიარო ჰიმნი. ახხანაგმა აღნიშნა, რომ ბ.ბ. შეიდემან ებერტი და ნოსკეს მიერ მოკლული მსოფლიო პროლეტარიატის ბელადები ამხ. კარლ ლიბკნეხტი და როზა ლიქსენბურგი სამუდამოთ ინახება ყველა მაშვრალთა გულში, საიდანაც მათი ხსოვნა არ აღმოიფხვრება ათასი და ასი ათასი წლების განმავლობაში. გამარჯვებული პროლეტარიატი ღირსეულ პასუხს გასცემს მათი ბელადების მკვლელებს.

დადგმული რევოლიუციონური პიესა მშვენივრად ჩატარდა. პიესის შემდეგ რკინის გზის გუნდმა გამართა კონცერტი. დამწყრე საზოგადოება დაიშალა ნასიამოვნები.

ვ. ნ—ლი.

პროვინციაში

ამხ. შ. მახარაძე ქ. ზესტაფონში.

16 მარსს მოვიდა დეპეშა ქ. ქუთაისიდან შორაპნის მაზრალმასკომში ამხ. ფილიპეს გამომგზავრების შესახებ. ამასთანავე ერთად შეეტყვეთ, რომ მატარებელი უკვე გამოსული იყო სად. სეირიდან ზესტაფონისაკენ, ასეთი მოკლე დროის განმავლობაში შეუძლებელი გახდა შეგვეტყობინებინა ყველა პარტიულ ამხანაგებისათვის. მიუხედავად ამისა ეს ცნობა ელვის სისწრაფით მოედო მთელ ქალაქს და ამხანაგების უმრავლესობა მაინც გამოცხადდა სადგურზე. მატარებელი უკვე ჩ მოდგა, და სანამ ძირს ჩამოვიდოდა ამხ. ფილიპე, ზოგიერთი მოწინავე ამხანაგები ვაგონში შევიდნენ და ინახულეს.

დიდხანს აღარ გაჩერებულა ამხან. ფილიპე და გადმოსვლისთანავე გაეშურა არხის დასათვალიერებლად, **რომლის მუშაობა დახრულდება ათი დღის განმავლობაში. არხი იქნება სიგრძით 25 ვერსი და მორწყავს ათას ხუთას დესიატინამდე.** ამხ. ფილიპემ არხი დაათვალიერა და შემდეგ არხის პირზე შეგროვილ გლეხობას მიმართა სიტყვით და განუმარტა მათ დღევანდელი მდგომარეობა და არხის დიდი მნიშვნელობა, დამსწრეები დიდი ყურადღებით უსმენდენ. მისი ლაპარაკის დროს გადიღეს ფოტოგრაფული სურათები შეგროვილ საზოგადოების და ნაწილობრივ არხისაც. ამის შემდეგ ამხ. ფილიპე წავიდა საქარის საცდელ სადგურში, რომელიც დიდი ყურადღებით დაათვალიერა და შემდეგ საჩქაროდ დაბრუნდა, ვინაიდან მატარებლის მოსვლის დრო მოახლოვებული იყო. სადგურზე მოსვლის შემდეგ არ გაუვლია დიდ ხანს, მატარებელიც ჩამოდგა და მიუბეგს მისი ვაგონიც.

მატარებელი უკვე დაიძრა და ჩვენ დავემშვიდობეთ ამხ. ფილიპეს და ვსთხოვეთ, რომ ხშირად გვინახულოს.

დიდათ საჭიროა მშრომელი ხალხის გასამხნევებლად, რომ მოწინავე ამხანაგები იყვლიდენ ცენტრიდან პროვინციებში, რომ უფრო უკეთ შეითვისონ ლარიბ-ლატაკ გლეხობის გაჭირვება და მდგომარეობა.

ს. ზარნელი.

—

ბორჯომის ხეობა.

ხეობის გლეხობა იმყოფება დღეს მეტად კრიტიკულ მდგომარეობაში, რაზედაც ყურადღება იქნა მიქცეული ცენტრალური მთავრობის მიერ. მაგრამ იმ დახმარების რაოდენობა, რომელსაც ეწევა მთავრობა უნდა იქნეს გადიდებული.

კარგს მოსავლიან წლებში ადგილობრივათ მოწვეული ჭირნახული გლეხობას ყოფნიდა სამი ოთხი თვე. დანარჩენი თვეებისთვის გლეხები სურსათს იძენდენ იმ კუთხეებიდან, სადაც ეს ზედმეტი მოიპოებოდა. გასული წლის საერთო მოუსავლობამ უფრო გაამწვავა მდგომარეობა და ჯერ კიდევ ზამთარში უმრავლესობა გლეხობისა განიცდიდა უპირნახულობას. მაგრამ გლეხობას დღემდი ჰქონიათ სხვა წყარო; ამ რაიონში უმრავლესობა მისდევს მესაქონლეობას, რითაც მათ შესძლეს ზამთარში თავის გამოკვება.

ზაფხული დადგა თუ არა, ხეობის გლეხობა ჩავარდა ორნაირ უხერხულ მდგომარეობაში: ერთი, რომ მათ არ ქონდათ თავისი გამოსაკვები წყარო, მეორე—იყო მოახლოვებული თესვის დრო და არ გააჩნდათ სათესლე. ამ მდგომარეობამ დიდათ შეაწუხა გლეხობა და ისინი თხოულობდენ ადგილობრივი საბჭოთა დაწესებულებებიდან დახმარებას. გლეხობის უწყეო მდგომარეობა ეცნობა ცენტრს და უნდა ითქვას, რომ ამ მხრივ დიდი დახმარება აღმოუჩინა მთავრობამ სათესი ხორბალით. სათესლე ხორბალი იქნა მიღებული თავის დროზე, რაიც განაწილდა უღარიბესი და უმწეო მდგომარეობაში მყოფ გლეხებს შორის. დღეს ბორჯომის რაიონში არ არის არც ერთი ტკაველი მიწა დაუთესავი, თვით გლეხების გადმოცემით ამ წელს 10 პროც. მეტია დათესილი გასულ წლებზე, მიუხედავათ იმისა, რომ გლეხები იმყოფებოდენ კრიტიკულ მდგომარეობაში.

დღეს მოსავალს ძალიან კარგი პირი უჩანს მთელს რაიონში და ჯერჯერობით ამისდიც ხელს უწყობს.

მხოლოდ უსდა აღვნიშნოთ, რომ ხეობაში გლეხობა მეტად დაიმშა და მათი რიცხვი რაიონში საგრძნობია. დამშეულები მოდიან ადგილობრივ აღმასკომში და თხოულობენ დახმარებას, ადგილობრივი ხელისუფლებას არა აქვს საშუალება მათ დასაკმაყოფილებლად.

დამშეულთა დამხმარე კომიტეტის მიერ იყო მიღებული ყოველგვარი ზომები, მაგრამ დამაკმაყოფილებელ შედეგს მაინც ვერ მიღწევ, მიტომ რომ რაიონი მთლად არის თითქმის დამშეული.

საქართველოს დამშეულთა ცენტრალურმა კომიტეტმა მიაქცია ყურადღება ადგილობრივი ხელისუფლების თხოვნას და ამ დღეებში აღმასკომმა მიიღო 500 ფ. სიმინდი, რომელიც განაწილდება იმ გლეხებზე, რომელთაც არავითარი საარსებო წყარო არ გააჩნიათ. მაგრამ უნდა აღვნიშნოთ, რომ მიღებული სურსათი ძლიერ ცოტაა და საჭიროა, რომ ახლო მომავალში კიდევ იქნეს გადმოგზავნილი ორ ვაგონამდე, რომლის შემდეგ საშუალება მიეცემა ადგილობრივი დამშეულთა კომიტეტს სიმშილის მსხვერპლობიდან იხსნას რამოდენიმე ასეულობით დამშეული გლეხებიდან მათი წვრილმანი ცოლ-შვილი.

გარდა სიმშილის თვიდან აცილებისა—გლეხობას გადარჩენათ სამეურნეო იარაღები, ვინაიდან შექმნილი მდგომარეობით სარგებლობენ ადგილობრივი წურბელა სპეკულიანტები, ისინი სულ მცირე ფასებში იგდებენ, ხელში რამოდენიმე მილიონობით საღირაღ ნივთებს დამშეული გლეხებიდან.

სულისკვეთება უღარიბეს გლეხკაცობაში საბჭოთა მთავრობის მიმართ ძალიან კარგია.

მიუხედავათ იმისა, რომ ისინი დღეს იმყოფებიან მეტად კრიტიკულ მდგომარეობაში. ვერც ერთ გაჭირვებულ გლეხიდან ვერ გაიგონებთ უკმაყოფილებას საბჭოთა მთავრობის მიმართ.

პირიქით, გლეხობა დარწმუნებულია იმაში, რომ მათი ხსნა ამ საერთო გაჭირვებულ მდგომარეობიდან შეუღია მუშურ გლეხურ მთავრობას.

დღემდისაც იყვნენ დარწმუნებულნი, მათი მოღალატეების ზრახვებში, მაგრამ ეგერ-აგერ ძაიხც უსმენდენ, დღეს კი, როდესაც მათ მიიღეს მთავრობიდან დახმარება სათესლეს სახით, და აგრეთვე მთავრობა ეხმარება დამშეულებს, ამან ძალად გამოაცალა ნიადაგი მშრომელ გლეხკაცობაში მოწიხაალმდეგეებს.

ხეობის გლეხობა სრული დარწმუნებულია, რომ საერთო ძალ-ღონით ისინი თავს დაახწევენ ამ სიმშილობას და ბოლოს გამოიღვლენ გამარჯვებულნი მეურნეობის ფრონტზე.

ანდრო ციხის უბნელი.

მთავრობის მოქმედებანი და განკარგულებანი

დეკრეტი № 6.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბ. სახალხო კომისართა საბჭოსი.

სააქციზო წესდების ზოგიერთი მუხლის შეცვლისა, დამატებისა და გაუქმების შესახებ.

საქციზო წესდების სათანადო მუხლების შესაცვლელად, დასამტკიცებლად და გასაუქმებლად საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კომისართა საბჭო ადგენს:

1. გაუქმდეს საქართველოს სოციალისტური საბჭოთა რესპუბლიკის რევოლიუციონური კომიტეტის 1921 წ. აპრილის 22 თარიღისა და მე-9 №-ის დადგენილება და აღდგენილ იქეს ყოველგვარი მაგარი სასმელის ვაჭრობა არსებული საქციზო წესდებისა თანახმად.

ნებადართულია იქვე, ადგილობრივ, დალევა და გარედ გატანა ღვინისა და ლუდისა, ხოლო დანარჩენი მაგარი სასმელის კი მარტო გარედ გატანა.

შენიშვნა: განსაკუთრებულ შემთხვევაში, შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარს შეუძლიან ნებადართოს ვაჭრობა ყოველგვარი მაგარი სასმელებისა იქვე, ადგილობრივ, დასალევად რესტორანებსა და საქველმოქმედო საღამოებზე.

2. 1921 წლის ოქტომბრის 7-ის თარიღისა და 75 №-ის დეკრეტის მე-8 მუხ. აღნიშნული ადგილების გარდა, შემოღებულ იქნეს ღვინის აღნუსხვა: თბილისის მაზრ. ს. დიღომში, დუშეთის მაზრ.—დ. მცხეთაში, გორის მაზრ.—ცხინვალსა და გომში, ბათომის ოლქში—გოროდკასა, ბაკურიანსა და ჭაობში, ბორჩალოს მაზრ. შულავერში:

3. 75 №-რის დეკრეტის მე-9 მუხლით ღვინის სავაჭროებისათვის დაწესებული ერთდროული აქციზის რაოდენობა შეიცვალოს თანახმად ამასთანავე დართული სიისა.

შენიშვნა: ის პირი, რომელმაც უკვე გადაიხადა 1922 წლის ერთდროული სააქციზო გადასახადი ვალდებულია გადაიხადოს განსხვავება თანახმად ამა დეკრეტის მე 3 მუხლის დამატებისა ამავე დეკრეტის დამტკიცების თვის მომდევნო თვის პირველი რიცხვიდან.

4. ნებადართულია ნორმიულ ქარხნებში ღვინისაგან სპირტის გამოხდა იმ ნორმებით, რომელიც დაწესებული იქნება ფინანსთა კომისარის მიერ.

5. აღდგენილ იქნეს სავაჭრო ადგილის ტიპი (დუქანი) ცხელი საჭმელებისა გაყიდვითა და მაგარი სასმელის იქვე დალევისა და გარედ გატანის უფლებით.

6. დაწესდეს საპატენტო გადასახადი ამა დეკრეტის მე-5 მუხ. აღნიშნული სავაჭროებისათვის შემდეგი რაოდენობისა: ქ. თბილისსა და ბათომში—5,000,000 მან. წელიწადში, ქ. ქუთაისში—4,000,000 მან. სხვა ქალაქებში—3,000,000 მან და დანარჩენ ადგილებში—2,000,000 მან.

7. საპატენტო გადასახადის რაოდენობის შეცვლა და აგრეთვე ამა თუ იმ ადგილის ერთი ჯგუფიდან სხვა ჯგუფში გადარიცხვა მიენდოს ფინანსთა სახ. კომისარს.

8. სასადილოსა და დუქანს იმ ადგილებში, სადაც ღვინის აღნუსხვა შემოღებული არ არის, უფლება აქვს ღვინო ყოველგვარ ჭურჭელში იქონიოს.

9. 1919 წლის ივლისის 31-ს ღვინის კანონის 24 მუხლი გავრცელებულ იქნეს ყოველგვარ მაგარ სასმელზე.

10. გაუქმებულ იქნეს 75 №-ის დეკრეტის პირველი მუხლი კეროსინისა და ნავთის სხვა პროდუქტების აქციზის გაუქმების შესახებ და დაწესდეს აქციზი ამ პროდუქტებისათვის საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის ფარგლებში შემდეგი რაოდენობისა: კეროსინისათვის 5 პროც. და 10 პროც. ბენზინისა, სოლარის ზეთისა და ნავთის სხვა პროდუქტებისათვის საშუალო გასაყიდი ფასის მიხედვით.

11. კეროსინის და ნავთის ყოველგვარი პროდუქტი საქართველოს ფარგლებში ითვლება ფინანსთა სახ. კომისარიატის არაპირდაპირი გადასახადთა განყოფილების აღნუსხვაზე.

12. დენატურირებული კეროსინი, კანონიერი დანაკლისი და აგრეთვე ის კეროსინი და ნავთის ყოველგვარი პროდუქტი, რომელიც გაივლის საქართველოს ტერიტორიაზე ტრანზიტის წესით, თავისუფალია საქციზო გადასახადისაგან.

შენიშვნა: კანონიერი დანაკლისი ნორმის დაწესება, კეროსინისა და ნავთის პროდუქტების საშუალო ფასის მიხედვით აქციზის რაოდენობის განსაზღვრა და კლასიფიკაცია ნავთის პროდუქტებისა, რასაც აქციზი უნდა გადახდეს, ან განთავისუფლდეს ამ გადასახადისაგან,—დაეკისროს ფინანსთა სახალხო კომისარს.

13. აღდგენილ იქნეს შაქრის აქციზი და ყველა სათანადო კანონი შაქრის შესახებ იმ პირობით, რომ საქციზო გადასახადის რაოდენობა არ აღემატებოდეს შაქრის საშუალო გასაყიდი ფასის 5 პროც. ს.

14. დაწესდეს საპატენტო გადასახადი ოდეკოლონისა და სხვა ამ გვარი ნაწარმოების ქარხნებისათვის 5 მილ. მან. წელიწადში.

15. ფინანსთა კომისარიატის არაპირდაპირი გადასახადის განყოფილების ადმინისტრაციისა და საოპერაციო ზედამხედველობის თანამშრომელთა ყოველგვარი მიმოსვლა სამსახურის საქმის გამო ქ. თბილისის ფარგლებში უნდე მოხდეს სახელმწიფოს ხარჯზე.

16. აქციზ გადაუხდელი სახარინის შენახვისათვის, გაყიდვისათვის, გადაზიდვისათვის და გადატანისათვის დამნაშავეს, გარდა აქციზ-გადაუხდელი სახარინის კონფისკაციისა და ორმაგი აქციზის გადახდევინებისა,—გადაეხდება აგრეთვე ფულადი ჯარიმა 500.000 მანეთიდან 5,000,000 მანეთამდე.

17. პაპიროსის ქაღალდის ქარხნის ან სავაჭროს პატრონს აქციზ გადაუხდელ პაპიროსის ქაღალდის ფურცლებად გაყიდვისა ან გამოშვები სათვის გარდა ამ ქაღალდის კონფისკაციისა და ორმაგი აქციზის გადახდევინებისა,—გადაეხდება აგრეთვე ფულადი ჯარიმა 500,000 მანეთიდან 5,000,000 მანეთამდე.

18. ყოველი სავაჭროს პატრონი, ან დამტარებელი მეწვრილმანე, რომელიც შეიძენს ან შეინახავს აქციზ-გადაუხდელ პაპიროსის ქაღალდს ფურცლებად, დაისჯება თანახმად ამა დეკრეტის მე-17 მუხლისა.

19. ვინც შეინახავს აქციზ გადაუხდელ პაპიროსის ქაღალდს ფურცლებად გაყიდვის მიზნით, იმის გარდა, რომ აღმოჩენილი ქაღალდი ჩამოერთმევა, დაისჯება ფულადი ჯარიმით 500,000 მანეთიდან—5,000,000 მანეთამდე.

20. გადახდევინება ათი ზომა აქციზის სახით ყოველ შემთხვევაში შეცვლილ იქნეს ორმაგი აქციზის რაოდენობის გადახდევინებად.

21. სააქციზო წესდების იმ მუხლების დარღვევისათვის, რის თაობაზედაც გათვალისწინებული არ არის სათანადო დასჯის მუხლი,—დამნაშავეს გადახდეს ჯარიმად 500,000 მანეთიდან—5,000,000 მანეთამდე.

22. ფინანსთა კომისარიატის არაპირდაპირ გადასახადთა განყოფილების გამგეს, ყოველ იმ შემთხვევაში, როდესაც საქციზო წესდების დარღვევა თვალნათლივია და როდესაც დაკავებული საგნები აშკარა კონტრაბანდს წარმოადგენს,—უფლება ეძლევა,—სასამართლოში საქმის დამთავრებამდე,—განკარგულება გასცეს ამ საგნების საჯარო ვაჭრობით გაყიდვის შესახებ.

შენიშვნა: ამა დეკრეტის მე-16, 17, 18, 19, 20, 21 და 22 მუხლი გავრცელდეს იმ საქმეებზედაც, რომელიც წარმოებაში იქნება ამა დეკრეტის გამოცემის დროს.

23. ამ დეკრეტის განსახორციელებლად ფინანსთა კომისარიატის არაპირდაპირი გადასახადთა განყოფილების არსებული შტატი—გადიდდეს თანახმად ამასთანავე დართული დამატებითი შტატისა.

შენიშვნა: ამა დეკრეტის განსახორციელებლად ფინანსთა სახალხო კომისარს უფლება ეძლევა გამოსცეს საანადო ინსტრუქციები.

24. დეკრეტი ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა, ხოლო განხორციელებულ უნდა იქნეს ფინანსთა კომისარის მიერ დადგენილ ვადაზე.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭოს თავმჯდომარე **ს. ქავთარაძე.**

ფინანსთა სახალხო კომისარი **ა. სვანიძე.**

სახალხო კომისართა საბჭოს მდივანი **ალ. სალარიძე.**

1922 წ. მაისის 17

ტფილისი—სასახლე.

—

6 № რის დეკრეტის მე 3 მუხლის დანართი.

ს ი ა.

იმ ქალაქ გარე დასახლებული ადგილებისა, სადაც ღვინის სავაჭროები იხდიან ერთდროულ სააქციზო გადასახადს.

1. ქალაქ-გარე დასახლებული ადგილები, რომლებიც იხდიან ერთდროულ სააქციზო გადასახადს 5,000,000 მან. რაოდენობისას:

ტფილისის მაზრა.

1. მანგლისი, 2. აღბულახი, და 3. ავჭალა.

სიღნაღის მაზრა.

1. თუქურმიში, 2. წნორი, 3. ვალისციხე და 4. ლაგოდეხი.

გორის მაზრა.

1. ახალ-ქალაქი.

შორაპნის მაზრა.

1. შორაპანი.

ბათომის ოლქი.

1. ჩაქვა და 2. ქობულეთი.

ოზურგეთის მაზრა.

1. სუფსა და 2. ჩოხატაური.

სენაკის მაზრა.

1. ბანძა და 2. აბაშა.

ზუგდიდის მაზრა.

1. ხობი.

ქუთაისის მაზრა.

1. კულაშა.

II. ქალაქ გარე დასახლებული ადგილები, რომლებიც იხდიან ერთდროულ სააქციზო გადასახადს 4,000,000 მან. რაოდენობისას.

ტფილისის მაზრა.

1. საგარეჯო.

სიღნაღის მაზრა.

1. გურჯაანი.

ბორჩალოს მაზრა.

1. ეკატერინოფელდი.

ლეჩხუმის მაზრა.

1. ცაგერი.

დუშეთის მაზრა.

1. მუხრანი.

გორის მაზრა.

1. ქარელი და 2. მეჯვრისხევი.

შორაპნის მაზრა.

1. საჩხერე.

თიონეთის მაზრა.

1. თიონეთი.

ქუთაისის მაზრა.

1. ტყიბული, 2. ბაღდადი და 3. დიდი ჯიხაში.

ოზურგეთის მაზრა.

1. ნატანები.

ზუგდიდის მაზრა.

1. ენაკლია.

III. ყველა დანარჩენ ადგილებში ღვინის სავაჭროები იხდიან ერთ დროულ სააქციზო გადასახადს—2,000,000 მან.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კომისართა საბჭოს თავმჯდომარე **ს. ქავთარაძე.**

ფინანსთა სახალხო კომისარი **ა. სვანიძე.**

სახალხო კომისართა საბჭოს მდივანი **ალ. სალარიძე.**

1922 წ. მაისის 17.

ტფილისი—სასახლე.

—

6 № დეკრეტის 23 მუხლის დანართი.

დამატებითი შტატი.

ფინანსთა სახალხო კომისარიატის არაპირდაპირი გადასახადთა განყოფილებისა.

ფინანსთა სახალხო კომისარიატის არაპირდაპირი გადასახადთა განყოფილების არსებული შემოკლებული შტატი გადიდებულ იქნეს შემდეგნაირად:

1. ცენტრალური კანცელარია.

1. ბუხჰალტერი	1.
2. ბუხჰალტრის თანაშემწე	2.
	3

II. ინსპექცია.

1. ნავთის ნაწილის ინსპექტორი (იგივე ტეხნიკი)	2.
2. ინსპექტორის თანაშემწე	4.
3. კონტროლიორი	12.
4. საქმის მწარმოებელი	2.
5. შიკრიკი	2.
	22.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭოს თავმჯდომარე **ს. ქავთარაძე.**

ფინანსთა სახალხო კომისარი **ა. სვანიძე.**

სახალხო კომისართა საბჭოს მდივანი **ალ. სალარიძე.**

1922 წ. მაისის 17

ტფილისი—სასახლე

—

დადგენილება № 19.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭოსი.

მუშა-მოსამსახურეთათვის დროებითი დამატებითი ფულადი კომპენსაციის დაწესების შესახებ იმ სამსახურის ხარჯების გასასტუმრებლად, რომელსაც მათ უწევს კომუნალური განყოფილების დაწესებულებანი.

ვინაიდან ამა 1922 წ. აპრილის 1-დან შემოღებულია ერთიანი ტარიფი კომუნალური განყოფილების მიერ გაწეულ სამსახურის (წყლისა და განათების სარგებლობა) ხარჯების გასასტუმრებლად, საქართველოს ს. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭო ადგენს:

1. დროებით, ახალი ტარიფის შემოღებამდე სახელმწიფო მომარაგებაზე დარჩენილ წარმოებათა და დაწესებულებათა მუშა-მოსამსახურეებისათვის, კომუნალური განყოფილების მიერ ამა წლის აპრილის თვეში მათთვის გაწეულ სამსახურის ხარჯების გასასტუმრებლად, დაწესებულ იქნეს დამატებად არსებული ტარიფისა, შემდეგი რაოდენობის ფულადი კომპენსაცია: მარტო ხელისაოვის ორასი ათასი (200.000) მანეთი, ხოლო ოჯახის პატრონისათვის სამასი ათასი (300.000) მან.

2. აღნიშნული დამატებითი ფულადი კომპენსაციის გაცემა გავრცელებულ იქნეს მხოლოდ ქ. ტფილისზე.

3. იმ წარმოებაში, სადაც დადებულია კოლექტიური ხელშეკრულება, ფულადი კომპენსაცია არ გაიცემა, ვინაიდან კომუნალური განყოფილების მიერ გაწეული სამსახურის ხარჯები შეტანილია ხელშეკრულებით განსაზღვრულ სატარიფო განაკვეთში.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭოს თავმჯდომარე **ს. ქავთარაძე.**

შრომის სახალხო კომისარის მოადგილე **ა. მიქაძე.**

სახალხო კომისართა საბჭოს მდივანი **ალ. სალარიძე.**

1922 წ. მაისის 18. ტფილისი—სასახლე.

—

დეკრეტი № 7.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭოსი.

სახამართლოს განაჩენით უფლებათა შეზღუდვის შესახებ.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭო ადგენს:

1. ბრალდების განაჩენის გამოტანის დროს მძიმე დანაშაულის გამო, რომელიც წარმოადგენს აშკარა საფრთხეს საბჭოთა წესწყობილებისათვის, აგრეთვე ანგარებისა და სახელის შემბღალველი ხასიათის დანაშაულის გამო, სახალხო სასამართლოს და რევოლიუციონურ ტრიბუნალს, საქმის გარემოებათა და ბრალდებულის პიროვნების მიხედვით შეუძლიან სასამართლოს წესით სცნოს, რომ მსჯავრდადებული სახელ შებღალულია და რომ ამის გამო მისი უფლებები შეზღუდულ უსდა იქნეს.

2. უფლებათა შეზღუდვა შეიცავს: ა) ადგილობრივი საბჭოების არჩევნებში აქტიურ საარჩევნო უფლების ჩამორთმევას; ბ) კავშირებისა და სხ. ორგანიზაციების არჩევნებში აქტიურ და პასიურ საარჩევნო უფლების ჩამორთმევას; გ) საბჭოთა და საზოგადოებრივ დაწესებულებასა და ორგანიზაციაში პასუხსაგები თანამდებობის დაჭერისა, აგრეთვე სახალხო სასამართლოში მსაჯულად ან დამცველად ყოფნისა და თავდებად დადგომის უფლების ჩამორთმევას.

3. უფლებათა შეზღუდვის განაჩენში სასამართლომ უნდა აღნიშნოს ამ შეზღუდვის ვადა, რომელიც ამასთანავე, არ შეიძლება ხუთ წელიწადს აღემატებოდეს.

4. იმ პირს, რომელიც განსაზღვრულ პროფესიონალურ საქმეს ეწევა, რისთვისაც საჭიროა წინასწარი ხანგრძლივი სწავლა, (მაგ. ექიმი, ინჟინერი, ტეხნიკოსი, დენტისტი, ფარმაცევტი, ბებია-ქალი და სხვ.) და რომელიც უაღრესად დაარღვევს თავის პროფესიონალურ მოვალეობას, რაც იმის დამამტკიცებელი იქნებოდა, რომ იგი არ შეეფერება თავისი სპეციალობის წოდებას, შეიძლება მიეკაჯოს მისი სპეციალობის დარგში მუშაობის უფლების ჩამორთმევა.

შენიშვნა: პროფესიონალურ მოვალეობის აღსრულების უფლების ჩამორთმევა საფუძველს აძლევს მსჯავრდადებულს შეამდგომლობა აღძრას სათანადო სასამართლოს წინაშე, რათა დაშვებულ იქნეს იგი თავის სპეციალობაში სამუშაოდ; აღნიშნული შუამდგომლობა შეიძლება აღძრულ იქნეს ხხოლოდ სათანადო სახალხო კომისარიატის მეშვეობით.

5. უფლებების პირობითი შეზღუდვა არ შეიძლება.

6. სასამართლოს განაჩენი იმ ნაწილში, რომელიც უფლებათა შეზღუდვას ეხება, შეიძლება, განაჩენის სხვა ნაწილთა დამოუკიდებლათ, განსაჩივრებულ იქნეს იმ წესითა და იმ ვადაზე, რომელიც დაწესებულია განაჩენთა განსაჩივრებისათვის.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭოს თავმჯდომარე **ს. ქავთარაძე.**

იუსტიციის სახალხო კომისარის მოადგილე **ბრიდსკი.**

სახალხო კომისართა საბჭოს მდივანი **ალ. სალარიძე.**

1922 წ. მაისის 18. ტფილისი—სასახლე.

განცხადება

ქ. თბილისის მე-6 რაიონის სახალხო მოსამართლე

იწვევს თავის კაბინეტში მემკვიდრეებს გარდაცვალებულის გეურქა მინას ძე მანგასაროვის დანაშთ ქონებაზედ ორი თვის განმავლობაში დღიდან გამოქვეყნებისა.

სახალხო მოსამართლე (ხელმოწერილია)

(1—1)

მთავარი საერთაშორისო მეტრიულ სისტემის ზომის კომიტეტი

საქართველოში (ვლაკომეტრი) სთხოვს, სახელმწიფო, საზოგადო დაწესებულებას და აგრეთვე კერძო პირთ, რომლებსაც სურთ აიღონ თავის თავზე საზომ საწყობების დამზადების და გადაკეთების სამუშაო, მიმართონ განმარტების მისაღებათ „ვლაკომეტრის“ პრეზიდიუმის წევრს ა. ა. რეზვიაკომს, ყოველ დღე 12 დან 3 საათამდე. ს. ს. ს. რ. საზომ და საწონ პალატის შენობაში (პლეხანოვის ქუჩა № 117).

მდივანი (ხელმოწერილია).

(3—2)